The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena, 648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
SATURDAY, NOVEMBER 5, 1966

LATVIJA AMERIKĀ

38. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 5. NOVEMBRIS 16. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Nujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U.S.A.
tālrunis 544-4278

ASV senātā pieņemtā rezolūcija

Baltijas valstu rezolūcijas (H. Con. Res. 416) teksts, kuru 22. oktobrī pieņēma ASV senāts pēc tam, kad to pag. gada 21. jūnijā, arī vienbalsīgi, bija pieņēmis ASV tautas vietnieku nams, ir šāds:

Tā kā tautu pakļaušana svešai kalpībai, virskundzībai un izmantošanai nozīmē to cilvēcisko pamattiesību noliegšanu, ir pretrunā ar Apvienoto nāciju chartu un kavē pasaules miera un sadarbības veicināšanu; un

tā kā visām tautām ir tiesības uz pašnoteikšanos, saskaņā ar šīm tiesībām tās brīvi noteic savu politisko iekārtu un brīvi nododas savas saimnieciskās, sociālās, kultūras un reliģijas dzīves attīstībai; un

tā kā Igaunijas, Latvijas un Lietuvas tautām Padomju savienības valdība varmācīgi atņēmusi šīs tiesības; un

tā kā Padomju savienības valdība ar savu deportāciju un tautu pārvietošanas programmu turpina savus centienus pārveidot Baltijas valstu iedzīvotāju etnisko rakstu ru; un

tā kā Savienoto valstu valdības stingra un nelokāma politika ir atbalstīt baltiešu centienus pēc pašnoteikšanās un nacionālas neatkarības; un

tā kā pastāv daudzas vēstures, kultūras un ģimenes saites starp baltiešiem un amerikāņu tautu:

tad

Tautas vietnieku nams (saskaņā ar Senātu) nolēma, ka Savienoto valstu Tautas vietnieku nams mudina Savienoto valstu prezidentu —

a) veidā, kādā viņš to uzskata par piemērotu, vērst pasaules uzmanību Apvienotajās nācijās un citos piemērotos pasaules forumos uz to, ka Igaunijas, Latvijas un Lietuvas tautām liegtas pašnoteikšanās tiesības, un

b) gādāt par to, lai pasaules tautu ieskati nosvērtas par šo tiesību atjaunošanu Baltijas tautām.

Nujorkas latviešu apvienotais koris diriģenta Bruno Skultes vadībā 29. oktobrī dziedāja Toronto latviešu koncertapvienības šās sezonas pirmajā koncertā. Foto: J. Liģers

Prezidenta Džonsona viesošanās Austrālijā

ZIŅOJUMS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO SIDNEJAS

Kaut par ASV prezidenta Džonsona braucienu uz Austrāliju rakstīja visas pasaules prese un jaužu miljoni Austrālijā, ASV, Kanadā un citur varēja vismaz daļu no šī brauciena skatīt televīzijā, tomēr tagad, kad šis ceļojums beidzies un prezidents Manilā pabeidzis arī „taisīt mieru", ir interesanti mazliet pamest skatienu atpakaļ un pavērot notikumus no latviešu perspektīvas.

Jau pats sākums — prezidenta ierašanās Austrālijas galvaspilsētā Kanberā bija ievērības cienīgs tai ziņā, ka pēc svinīgās un ceremoniālās sagaidīšanas lidlaukā tālais cieminš, — protams, saziņā ar Austrālijas ministru prezidentu Holtu, — piemuļķoja ne tikai demonstrantus, bet arī lojālistus, likdams tiem gaidīt stipri vēsajā Kanberas naktī vairāk nekā stundu pie viesnīcas ieejas, kamēr pits ar Holtu mierīgi vakariņoja valdības mītnē un pēc tam ilusām ielavījās viesnīcā pa sānurvīm, likdams gaidītājiem paziņot, ka ir jau gultā. Grūti pateikt, kādu reakciju tautā šī gaidīšana radīja, bet vismaz viens lojālistu daļa noteikti jutās neapmierināta: ar draugiem tā nerīkojas. Toties savus ienaidniekus dažādus kreisos demonstrantus, prezidents ar šādu rīcību tā pārsteidza un nokaitināja, ka tie dusmās pat nespēja apjēgt, kā nu rīkoties un ko darīt nākošā dienā. Tādēļ arī Melburnā nekādas kaut cik ievērojamas demonstrācijas nenotika, un prezidenta īsā ciemošanās viskonservatīvākajā Austrālijas pilsētā tiešām norisinājās tā, kā bija paredzēts, tā sakot — pēc protokola.

Nu nāca Sidnejas kārta, un te pie kāda protokola vairs nevarēja pieturēties, jo nācās vairāk domāt par drošību, nekā par „iešanu tautā" ar smaidiem, rokas spiedieniem un jokiem. Pirms pakavējamies pie notikumiem Sidnejā, nebūs lieki daži vārdi par pašu Sidneju un sidnejiešiem.

Sidneja ir ne tikai vecākā un lielākā Austrālijas pilsēta (vairāk par 2 milj. iedzīvotāju), bet reizē arī internacionālākā, brīvākā, varētu pat teikt — izlaidīgākā pilsēta ar slaveno King's Cross un tā cilvēku mudžekli, naktslokāļiem, dzīviem plikņiem, vaļīgiem dzērienu pārdošanas noteikumiem u.t.t. Tas tomēr nebūtu jaunākais. Bēdīgākais tas, ka Sidneja ar saviem „slamiem", miljonāru pilīm un, lai cik dīvaini izklausītos, ar divām lielajām universitātēm ir galvenais komūnistu perēklis Austrālijā. Abas universitātes ir noteikti rozā iekrāsotas, lai neteiktu vairāk. Sidnejā nesen nodibinājās arī sieviešu organizācija, saukta Save Our Sons (pēc starptautiskā briesmu signāla SOS...), kuras dalībnieču lielais vairums nekad nav bijušas mātes, bet ja tādas tomēr bijušas, tad viņu dēli ir tie, kas tagad necīnās Vietnamā, bet universitātēs publiski sadedzina iesaukšanas pavēles, tā protestējot kā pret obligāto karadienestu, tā Vietnamas karu. Viņu mātes ar savām draudzenēm staigā pa ielām ar visādiem plakātiem un lej krokodīla asaras, lūdzot glābt dēlus no Vietnamas. Sidnejā darbojas arī sarkanākā skolotāju arodbiedrība Austrālijā ar komūnistu kā prezidentu. Tā saviem biedriem dod norādījumus, kā attiecīgos gadījumos rīkoties un ko stāstīt bērniem un jauniešiem. Sidnejā ir arī daudzas citas interesantas un „pārinteresantas" vietas un lietas, bet tas neiederas šai rakstā; varbūt kādu citu reizi rakstīšu par tām.

Grūti pateikt, vai Sidnejā ir arī lielākais latviešu skaits (laikam gan ne), bet šejienes latviešu galvās dzimušas idejas, kuras ir ievērības cienīgas, piemēram — kultūras dienas, teātru festivāls, apspiesto tautu nedēļa un arī policijas iesūdzēšana tiesā par 20.000 dolariem...

Gaidot Džonsona ierašanos, arī latvieši gudroja, kas būtu darāms: iesniegt kādu petīciju, rīkot draudzīgu demonstrāciju vai pretdemonstrāciju demonstrantiem? Vai kaut ko citu? Zvanīja telefoni, nāca priekšlikumi. Ar petīciju nekas neiznāca, jo LAA prezidija priekšsēdis A. Dukāts neatzīst, kā pats saka, nekādus nepārdomātus gājienus, visam jānotiek striktī demokratiskā garā un padotības kārtībā — caur Austrālijas ārlietu vai iekšlietu ministriem, kā kurā reizē apstākļi to prasa. Soreiz šādai procedūrai nebija laika, tādēļ nekādu petīciju neiesniedza. Attieksmē uz demonstrācijām, kaut arī draudzīgām, mūsu organizāciju pārstāvjiem arī ir savi īpaši ieskati: demonstrācijas, sevišķi skaļas un tādas, kuŗās varētu rēķināties arī ar fizisku iespaidošanu, kas šai gadījumā nebūt nebija izslēgts, latviešiem nepiestāv.

Tā domā organizāciju vaditāju vairums. Kā domā mazākums un „vienkāršs kanaks", tā cita lieta. Tādēļ „kaut kur starp latviešiem" stingri debatēja, kā varētu sagatavot kādu pretdemonstrāciju kreisajiem. Radās dažādi priekšlikumi, bet beigās palika pie šāda: puiši „sabrālosies" ar demonstrantiem pret Džonsonu, tēlojot „biedrus", bet, kad ASV prezidents tuvosies, kliegs cik varēs: „Lai dzīvo Džonsons!" Tad arī darīs visu citu pilnīgi pretējo tam, ko demonstranti vēlas un viņu plakāti pauž. Tas, protams, saniknos demonstrantus, kuŗi sāks lietot varu, lai

(Nobeigums 8. lpp.)

Kad „bijušie" sāk runāt...

Kāda poļu tautības emigrante apraksta man savus iespaidus bijušās Krievijas pagaidu valdības galvas A. Kereniska priekšlasījumā Vankuverā. Klausītāju bijis tik daudz, ka tie novietoti divās lielās telpās, bet tomēr daudziem pietrūcis vietu. Kerenskis, par spīti saviem 85 gadiem, izskatoties vēl diezgan mozs, runājot skaņā balsī. Savā priekšlasījumā viņš gan neesot pateicis nekā jauna.

Par interesantāko vietu Kerenska priekšlasījumā rakstītāja atzīmē pārmetumu Anglijas valdībai, ka tā esot apgalvojusi, ka nevarot palīdzēt viņam atgūt varu Krievijā, jo nedrīkstot iejaukties svešas valsts iekšējā dzīvē. Bet viņš uzzinājis, ka tai laikā britiem bijis jau gatavs plāns par Krievijas „saskaldīšanu rietumos un austrumos". Vai tā nebijusi iejaukšanās otras valsts iekšējās lietās?

Ar „plānu par saskaldīšanu" Kerenskis, kā liekas, domā jauno nacionālo valstu nodibināšanos Krievijas robežapgabalos. Acīm redzot, viņš vēl arvien nevar aizmirst sapni par „lielo un nedalāmo Krieviju".

Rakstītāja atsūtījusi man izgriezumus no Vankuveras laikrakstiem, kuŗos ievietotas intervijas ar Kerenski. Kāds no žurnālistiem iesāk savu intervijas aprakstu viegli ironiskā tonī: „Aleksandrs Kerenskis ir cilvēks, kuŗš reiz bija..." Ja Kerenski vēl tagad atceroties, tad tikai kā vīru, kuŗam Ļeņins atņēmis varu. Kerenskis esot kļuvis senīls, viņam esot savs īpats Krievijas vēstures iztulkojums, kuŗš gan tikai retās vietās atbilstot patiesībai.

Jāatzīst, ka šajās intervijās Kerenskis nepasaka nekā jauna. Viņa atbildes uz žurnālistu jautājumiem ne vienmēr ir precīzas un skaidras, viņš bieži novirzās sāņus no uzstādītajiem jautājumiem. Kerenskis intervijā min kādu Ļeņina slepenu vēstuli, kuŗu viņš rakstījis no Somijas komūnistu partijas centrālkomitejai. Šai vēstulē Ļeņins paredzējis, ka satversmes sapulces vairākums būšot pret komūnistiem. Pēc satversmes sapulces padzīšanas, Maksims Gorkijs rakstījis savā avīzē, salīdzinot šo 1917. gada janvāŗa satversmes sapulci

(Nobeigums 8. lpp.)

DAUDZ BALTU DIENIŅU...

Šoreiz lomas mainītas: parasti draudze sēž, bet mācītājs stāv kājās, tomēr 30. oktobrī notika otrādi. Pēc Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojuma ap 200 Toronto Sv. Andreja draudzes locekļu pulcējās baznīcas zālē, lai ne vien noklausītos māc. Ā. Čopa referātu un koncertu, bet arī godinātu savu draudzes ganu, kuŗam piepildījās 61 mūža gads. Uzņēmumā draudzes locekļi māc. Ā. Čopu sumina ar dziesmu „Daudz baltu dieniņu". Ar ziediem un dāvanām gavilnieku sveica draudzes locekļi, dāmu komiteja un svētdienas skola. Foto: J. Liģers

Teodors Silis

Slava lai viriem, kam lepnā vanaga sirds!

PĀRDOMAS LĀČPLĒŠU DIENAI TUVOJOTIES

Latviešu karavīri ar Lāčplēša ordeni, bet 11. novembri pasludināja par armijas un Lāčplēša kara ordeņa kavalieŗu svētku dienu.

„Iz nāves tumsas jūs sauli nesāt Latvijai". — Šādus vārdus lasīju pirms 30 gadiem, apmeklējot Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušo varoņu atdusas vietas. Tie bija iekalti Kalnciema Silenieku māju pagalmā celtajā piemineklī kopīgajam 167 latviešu karavīru kapam. Viņi še bija atdevuši dzīvību par Latvijas brīvību. Pieminekli kaltie vārdi toreiz iekalās manā sirdī uz mūžu. Tur es solījos uzticīgi kalpot tēvzemei, lai būtu cienīgs dzīvot tik dārgi pirktajā brīvībā.

Pēc tam, aizvadītajos trīsdesmit gados mācot jauno audzi latviešu skolās, arvien ar lepnumu esmu šķirstījis vēstures lappuses par mūsu seno varoņu cīņām, par Ziemsvētku kaujām Tīreļa purvā, Ložmetēju kalnā, Nāves salā, Ventas krastos, par slavenajām novembŗa cīņām pie Daugavas, Rīgu atbrīvojot. Kā tiešs kauju līdzgaitnieks esmu stāstījis par mūsu leģionāriem, kuŗi, Lāčplēšu varoņgara iedvēsmoti, cīnījās Volhovas purvos, pie Opočkas un Pomerānijā, kuŗi Kurzemes cietoksnī palika neuzvarēti.

Vairākkārt no bijušajiem audzēkņiem esmu saņēmis apliecinājumu, ka visdziļāko nacionālo ietekmi viņi guvuši Latvijas vēstures stundās, klausoties par varoņu izmisīgajām cīņām atgūt tautai brīvību, lai novērstu tai pazemojumus un netaisnības. Bijušie audzēkņi vīra gadu briedumā ir apliecinājuši, ka tas, kas reiz ar sirdi dzēris no vēstures spēka avotiem, nekad nevar zust savai tautai. Mācot vēsturi, kopā ar audzēkņiem arī pats esmu stiprinājies pārliecībā, ka nekāda militāra sakāve nav bīstama, ja ienaidnieks nav guvis uzvaru pār tautas dvēseli. Ja vien tautā palicis dzīvs cīņas un varonības gars un ticība Dievam, tad tā atkal celsies valstiskai dzīvei. To šodien apliecina arī vācu tautas garīgā, saimnieciskā un politiskā atdzimšana, kaut tā otrā pasaules kaŗā piedzīvoja pilnīgu militāru sakāvi.

To pašu mēs varam teikt par mūsu kaŗavīriem-leģionāriem, kuŗi gūstā, pazemojumos, badā un salā lika pamatus cīņas organizācijai Daugavas Vanagiem, mūsu šodien spēcīgākajai organizācijai svešumā.

Nenoliedzami, šīs organizācijas ideja un gara spēks sakņojas Lāčplēšu dziesmā „Še kopā mēs biedri, kam lemts nebij mirt", izsakot organizācijas būtību ar šīs dziesmas vārdiem: „Daugavas Vanagi, sasauksimies, kas vēl dzīvi, kas vēl brīvi esam palikušies."

Daugavas Vanagu organizācija kā lāčplēšu gara nesēja, sveicinot sirmos Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗus viņu svētku dienā, var droši tiem ziņot, ka Daugavas Vanagiem izdosies saglabāt savās rindās lāčplēšu cienīgu cinītāju kodolu, kas katros apstākļos izšķīrējā brīdī bez vilcināšanās tvers rokā ieroci, lai izcīnītu savai tautai un zemei brīvību.

Tāpēc slava lai viriem,
kam lepnā vanaga sirds —
viriem, kam dzimtenes
zvērests
vēl dumpīgās asinīs irdz.

(V. Krāslavietis)

Apmeklējiet laikraksta ‚Latvija Amerikā' un DV Toronto nodaļas JUBILEJAS DIENAS KONCERTU — DUETU VAKARU

PIEDALĀS: Soprāns Astra Kalniņa, baritons Pēteris Geistauts un pianiste Vera Leinvēbere.

svētdien, 13. novembrī, plkst. 2 dienā Latviešu namā Toronto!

Programmā: latviešu un cittautu dziesmas un operu ārijas.

Par latviešu un krievu sadarbību

KRIEVU PRETKOMŪNISTU VIEDOKLIS

Mūsu laikrakstā vairākkārt skarts jautājums par sadarbību ar krievu pretkomūnistiskām organizācijām, to vidū arī NTS, rakstītājiem izsakoties par un pret sadarbošanos. Tagad redakcija saņēmusi vēstuli no NTS padomes locekļa Leva Rāra (L. A. Rahr) Rietumvācijā, kurā autors izsaka savu viedokli mūsu laikrakstā skartajos jautājumos. Ievērojot demokratiskās preses tradicijas, nevaram un arī negribam L. Rāram liegt vārdu, vienīgi norādām, ka šis raksts uzskatāms par lasītāja vēstuli, kura vienīgi plašo apmēru dēļ še sniegta kā atsevišķs raksts.

Redakcija

No NTS vadošajiem darbiniekiem esmu vienīgais, kas dzīvojis Latvijā (1924.—1944. g.), apmeklējis tur skolu, studējis universitātē, bijis Latvijas pavalstnieks un kalpojis Latvijas armijā. Tāpēc es gribētu iesaistīties diskusijās par latviešu un krievu sadarbības vēlamību, kuras sākušās laikrakstā „Latvija Amerikā" ar Meteora rakstu „Krievi un mēs" 27. jūlija numurā. Par nožēlošanu, man šai pašā sakarā kategoriski jānoraida virkne nepareizu apgalvojumu J. S. lasītāja vēstulē, kura parādījās laikraksta 17. augusta numurā.

1) Ieteicu J. S. tikai pamest acis uz karti. Viņš tad ieraudzīs, ka, Baltkrievijai pat pilnīgi atdaloties no Krievijas, austrumos Latvija tomēr robežosies ar Krieviju.

2) NTS neatzīst varas ceļā notikušo trīs Baltijas valstu aneksiju 1940. gadā. NTS uzskata — un savā laikā nāca klajā ar attiecīgu deklarāciju, ka ikviena tauta, kura mīt pašreizējā Pad. savienības territorijā, var iegūt neatkarību, ja par to izteicas attiecīgās zemes iedzīvotāju vairākums. Teiktais neattiecas uz Igauniju, Latviju un Lietuvu, kurām pēc atbrīvošanas no komūnisma jāatgūst neatkarība bez plēbiscīta. NTS nepiekrīt vienīgi tādiem lēmumiem, kuri tiek pieņemti bez pašas tautas patiesās gribas deklarēšanas. Tā NTS neatzīst Baltkrievijas (Baltrutēnijas, kā šo zemi sauc J. S) neatkarības deklarāciju, kura izsludināta ar vācu rīkojumu un vāciešu okupācijas apstākļos, bet nekad nav nodota tautas nobalsošanai. NTS atzīst arī zem vācu okupācijas deklarēto Lietuvas neatkarību, jo tā tika apstiprināta demokratiskā nobalsošanā. Šādus jautājumus var izšķirt tikai demokratiskas nobalsošanas ceļā pēc visas pašreizējās Pad. savienības atbrīvošanas no komūnisma. NTS gatava sadarboties ar ikvienu pašreizējā Pad. savienības territorijā dzīvojošo tautu pretkomūnistisko organizāciju, neatkarīgi no tā, vai šī organizācija cīnās par savas tautas pilnīgu neatkarību, vai arī par federāciju ar Krieviju. Bet šīm organizācijām jāatzīst savas tautas demokratiski izteikto gribu — jāpiekrīt plēbiscītam pēc atbrīvošanas. Pati NTS aicina šīs tautas dzīvot kopīgā demokratiskā federācijā, taču gatava atzīt katras atsevišķās tautas gribu.

3) Aktīvo aizrobežas krievu politisko organizāciju, diemžēl, nav daudz. Taču NTS nav vienīgā organizācija, kura aizstāv šos principus. 1950-tos gados, sarunu laikā par īpašas Krievijas tautu atbrīvošanas padomes (SONR) radīšanu, četras krievu organizācijas (NTS, SBONR, Melgunova un Kerenska grupas) izgatavoja deklarācijas projektu, kuru vēlējās publicēt kopā ar Igaunijas, Latvijas un Lietuvas pārstāvjiem (par cīņu pret komūnismu un par trīs Baltijas republiku neatkarības atzīšanu no krievu organizāciju puses). Mans brālis toreiz šo organizāciju uzdevumā ievadīja iepriekšējas sarunas (no latviešu puses ar R. Liepiņu). Atzīstot deklarācijas tekstu principā par pareizu, R. Liepiņš tomēr paziņoja, ka latvieši nav ieinteresēti tās pieņemšanā.

4) Liktos, nav ko atbildēt uz paziņojumu, ka latviešiem viņu neatkarības atzīšana no krievu organizāciju puses nav vajadzīga. Taču šis ir viens no svarīgākajiem jautājumiem. Vai tiešām J. S. domā, ka latviešu tauta viena pati varētu izkarot brīvību? Ja viņam atbalsts nav vajadzīgs no vienas puses, tad viņš to, laikam, meklē otrā pusē, t.i. sagaida no amerikāņiem. Katram atļauts paļauties uz to, kas viņam tīk. Taču paļauties uz „amerikāņu krusttēvu" ir ļoti bīstami, jo tad pašam nav ko darīt — atliek tikai gaidīt. Amerikāņi var palīdzēt, bet var arī nepalīdzēt; kā rāda vēstures pieredze, amerikāņi var bez lieliem sirdsapziņas pārmetumiem nopirkt mieru un draudzību no padomju varas, pārdodot ne tikai latviešu, bet arī visu pārējo verdzināto tautu draudzību. Vienīgais pareizais ceļš ir paļauties uz pašu spēkiem; uz citiem gan cerēt, bet neatstāt novārtā savējos. „Pašu spēki" tomēr var būt ne tikai vienas tautas, bet vairāku tautu apvienotie spēki. Pāršķirstot vēstures lappuses, katrai tautai atrodamas lietas, par kurām varētu apsūdzēt. Tā, piemēram, krievi bija Varšavā, bet poļi pirms tam Maskavā. Šodien, turpretim, viņiem nav nekā cita, ko dalīt, kā vienīgi savas važas. Ja reiz kopā cīnīsimies par brīvību, tad arī nākotnē var cerēt, ka pastāvēs vispārēja brīvība, nevis tikai dažu tautu brīvība uz citu tautu rēķina.

5) Dabīgi, J. S. taisnība, ka atzīšanu var arī atsaukt. Taču sarunas atmaksājas tikai ar tiem, kuru godīgumam tic. Palūkojoties vēsturē: krievu caru valdības apspieda ne tikai svešas tautas, bet arī savu. Bet ja runājam par līgumu laušanu un draugu nodošanu, tad, salīdzinot ar citām valstīm, šo grēku caru Krievijai bija daudz mazāk. Tomēr visumā: vara Krievijā nepieder NTS organizācijai, un NTS nevar atbildēt arī par nākamās Krievijas valdības rīcību. Bet cīnoties pret komūnismu, NTS aicina uz cīņu visus Pad. savienības iedzīvotājus, solot tiem dažādas brīvības. Liekas, latviešiem būtu izdevīgi, lai šo solījumu vidū būtu arī Latvijas neatkarība. Ja nu NTS kādreiz nokļūtu pie varas Krievijā un piekrāptu latviešus, kas gan garantētu, ka nepiekrāps arī krievus? Un ja Rīga pret savu pilsoņu gribu paliktu krievu rokās, kā tad varētu nodibināt brīvību un demokratiju Maskavā?

6) Prof. Ginss nekad nav bijis NTS loceklis un, protams, nav bijis mūsu ideologs. Arī Parīzē iznākošais žurnāls „Vozrozdenije" nepieder NTS organizācijai.

7) Krievu monarchistu aprindās ir daudz tādu, kas neskopojas ar NTS apsūdzēšanu visos nāves grēkos, un Boriss Solonevičs šai ziņā nav vienīgais. Citu vidū šīs aprindas apvaino NTS arī par to, ka mēs esam ar mieru „izpārdot Krieviju". Šo rindu autors šajās aprindās nosaukts par „igauņu separātistu". Solonevičs vēlas atpakaļ „cara tētiņu" kam Latvija un Igaunija būtu Kurzemes, Vidzemes un Igaunijas guberņas.

8) 1957. gadā biju ģenerālsekretārs „Kongresā par tiesībām un brīvību", kas notika Hāgā. Bija sasaukta plaša preses konference. Ielūgumus uz šo preses konferenci (dabīgi, ne uz pašu kongresu) izsūtīja holandiešu preses birojs. Tāds bija piesūtīts arī TASS pārstāvim, kas pārpratuma dēļ arī ieradās. Viņš sēdēja sarkans kā novārīts vēzis, nemierīgi grozījās savā krēslā un klusēja, kad es, atbildot uz žurnālistu jautājumiem, pierādīju ar padomju likumu citātiem, ka Pad. savienībā nebūtu demokratijas pat tad, ja šos likumus īstenotu dzīvē. Pēc tam par TASS pārstāvi smējās visa holandiešu prese. J. S. kungam TASS pārstāvja ierašanās nepatīk, bet es biju par to ļoti priecīgs.

9) NTS sevi uzskata par emigrantu organizāciju. Visas mūsu pūles vēršas uz Pad. savienības iekšieni, kur mums ir locekļi un pagrīdes grupas. Nē, tādus ārdus, kā „mūsu sarkanā armija", NTS nekad nav lietojusi. Bet ir gadījumi, kad šīs armijas karavīri veic atzīstamus darbus (kā tie, kas atsacījās šaut uz ungāru revolūcionāriem). Ir arī reizes, kad šie karavīri pelnījuši smagus pārmetumus (kā tie, kas galu galā apspieda ungāru sacelšanos). Abos gadījumos NTS runā par „mūsu armiju" (bez „sarkanās"). Pirmā reizē ar prieku, otrā — ar rūgtumu. Šis ir nopietns jautājums, taču domāju, ka latvieši Kanadā arī runā par „mūsu tautas locekļiem" — komūnistu partijas biedriem, kuri apspiež paši savus tautas brāļus.

10) NTS nedomā, ka Krievijas problēmas spēj atrisināt Amerika, un likums par Apspiesto tautu nedēļu ir tikai ASV likums. Šīs nedēļas organizātori ir „aizmirsuši" krievu tautu, kura tiek verdzināta ne mazāk par citām tautām. Dažu tautu apzīmējumi šai likumā paņemti tieši no Rozenberga archīva! Šī nedēļa varētu būt ierocis cīņā ar komūnismu, bet šo kļūdu dēļ komūnisti to izlieto pat savā propagandā. Ne pret šo nedēļu kā tādu, bet pret šīm kļūdām NTS izteikusi protestu.

11) NTS sadarbojās ar V. Tarsi, kad viņš bija Maskavā, izveda un iespieda viņa darbus, sūtīja pie viņa žurnālistus, cīnījās par viņa atbrīvošanu. NTS turpina šo sadarbību arī tagad, un es pavadīju V. Tarsi pirmajā turnejā pa Ameriku. Taču viņam savi, no NTS neatkarīgi uzskati, un par tiem NTS neatbild. No savas puses varu tikai piebilst, ka Valerijs Tarsis tik patiesi un dziļi mīl brīvību, ka esmu pārliecināts: viņam tikai trūkst ieskata latviešu, igauņu un lietuviešu problēmās, lai izprastu baltiešu intereses. Ja Tarsis tās pazītu, viņš, droši vien, kļūtu par baltiešu neatkarības aizstāvi.

12) Latvijas neatkarības pretiniekus var, diemžēl, Krievijā atrast. Man liekas, ka nopietnas diskusijas par jautājumu, kas šodien būtu darāms, lai vairotos to krievu skaits, kuriem Latvijas neatkarība būtu tikpat dabiska lieta kā Polijas vai Somijas neatkarība, būtu ļoti ieteicamas. Man liekas, ka jau šodien būtu radāma sadarbība mūsu tautu starpā. Tad vairāk krievu saprastu latviešu centienus un tos atbalstītu. NTS gatava uz šādu sadarbību ārzemēs. Mazā mērogā, bet ļoti sekmīgi šo sadarbību NTS nodibināja Latvijā. Mums arī tur ir savas pagrīdes grupas, kurās latvieši un krievi cīnās kopīgi par brīvību, par krievu un latviešu brīvību!

Levs Rārs
NTS padomes loceklis.

LATVIJA
AMERIKĀ

88. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 5. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 608 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3339;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Baltiešu draudzības manifestācija Anglijā

Par jau iesakņojušos tradiciju jāatzīst trīs Baltijas tautu periodiski rīkotie kopīgie sarīkojumi Bradfordā, kuros katra nācija priekšnesumos sniedz kādu izmeklētu vērtību no savas tautas kultūras pūra.

Arī šāgada sarīkojums bija radis plašu atsaucību, un pēc pāris stundu kopīgas priecāšanās par skanīgām dziesmām un jaukām tautas dejām apmeklētāji šķīrās stiprināti savā nacionālajā apziņā.

Kad goda sardžu pavadībā sarīkojuma zālē bija ienesti un uz skatuves novietoti visu trīs nāciju un arī Anglijas karogi un lielā pacilātībā vīru un jaukto koru kopdziedājumā nodziedātas Baltijas valstu himnas, īsu uzrunu rīcības komitejas vārdā teica igauņu pārstāvis E. Lūks, uzsverot, ka cīņa par Baltijas tautu brīvībām turpinās arī trimdā, tikai tagad cīņa notiek ar mūsu gara ieročiem, kuri tādēļ kopjami un asināmi. Uzrunas nobeigumā ar klusuma brīdi pieminēja veļu valstī aizsauktos agrāko gadu draudzības sarīkojumu čaklos talciniekus — Daugavas vīru koŗa vadītāju H. Stalažu un šogad mirušo igauņu vīru koŗa vadītāju E. Otanu.

Plašo priekšnesumu daļu ievadīja apvienotais jauktais koris, noskandinot oriģinālvalodā kādu lietuviešu tautas dziesmu V. Dārziņa „Birzēm rotāts" un igauņu komponista T. Vetika aranžēto tautas dziesmu — gan ne igauņu, bet somu. Cik jauki Gaiziņu „birzēm rotāt' piepalīdzēja mūsu kaimiņtautu dziedātāji! Visa rotāšana skanēja tik tīri latviski!

Vīru koris Daugava savam devumam dir. A. Pommera vadībā bija izvēlējies J. Vītola „Līgodama upe nesa" (Vandai Blūmei

(Nobeigums 6. lpp.)

Liekas, ka Toronto šās sezonas lielo baļļu virkni, kas parasti sākas ar polonēzēm, ievadīja TLB inženieŗu un techniķu kopa ar savu gadskārtējo balli 28. oktobrī. Uzņēmumā polonēzi vada (no labās) kopas priekšsēdis K. Šlesers, A. Burkevica, prof. V. Burkevics, V. Šlesere, LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra un R. Niedra.
Foto: JAK

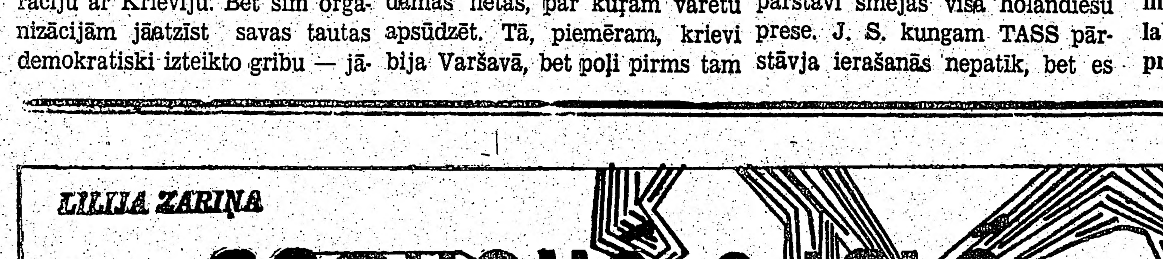

Eduarda Vingra viņete un ilustrācijas

(146. turpinājums)

Pēkšņi — zvans pie durvīm. Kāds ciemiņš gan varētu šovakar pie manis nākt? Vai tad iespējams, ka kāds jūtas tikpat vientuļš kā es? Eju lūkot. Mazliet arī tā kā bailes — neatļautās eglītes dēļ.

Durvju priekšā stāv dažas studentes, bet aiz viņām vēl citi jaunieši un jaunietes. Pārsteigumā dažus soļus atkāpjos, un viņi man seko dzīvoklī. Tuvāk stāvošās meitenes sniedz man uzmanīgi uz rokām nestu saini. Tas esot viņu — studentu — Ziemsvētku sveiciens savai pasniedzējai! Tikai tagad, pārvarējusi apjukumu, iedomājos lūgt novilkt mēteļus un nākt dziļāk istabā.

Milzīgā sietā, kādā vecmāmuļas miltus sijā, ievietota liela pašu cepta torte, bet papīrā, iesaiņotas kā puķes, kaut kur Latvijas laukos vasarā grieztas rudzu vārpas. Kārtoju šos dzeltenos stiebrus brūnā māla vāzē; kārtoju ilgi, lai pārvarētu aizkustinājumu, kurš kavē uzsākt laipnu un vieglu sarunu ar atnācējiem.

Beidzot aizdedzinām svecītes. Un mums bez sevišķas vienošanās pati par sevi saprotama lieta liekas Ziemsvētku dziesmas. Drīz vien pat grūti atšķirt, vai tās ir tikai dziesmas, vai reizē arī kopīgas lūgšanas — par mums pašiem un par tiem, kuriem šovakar nav eglītes. Neviens vairs nedomā par to, kas atļauts un kas aizliegts.

Vismaz trešajai daļai šo jauniešu pie krūtīm komjaunatnes nozīmes . . . Bet viņu sejās, tāpat kā visās pārējās, svecīšu gaismā atplaiksnī vienīgi neviltots prieks par šo brīdi. Vai tikai prieks? Nē, vēl daudz vairāk! Dziļa nopietnība un svētvakara atblāzma.

Un tad klusējam. Kurš gan nepazīst mirkļus, kad vārdi lieki? Kad, skaļi pateikti, tie izklausās kaili un nenozīmīgi, lai raksturotu kāda acumirkļa lielumu un patieso būtību?

Tad dalām torti. Domāju sevī par to, ar kādu mīlestību tā cepta, saliekot kopā, varbūt, dažam pēdējos rubļus. Man liekas, ka mēs visi izjūtam spēku, kas mūs vieno un nojauc baiļu un aizspriedumu žogus, ļaujot izturēties un runāt tā, kā sirds un pārliecība diktē. Varbūt mēs šai mirklī arī pilnīgāk nekā jebkad izjūtam pašu dzīves un tautas traģiku, varbūt arī to, cik cieši mums, palikušajiem, jāturas kopā.

Kāds paklusi iejautājas:

„Nez, kā tie svin Ziemsvētkus tur otrā pusē?"

Jautājums iekveldina sarunas. Nevienam īsta priekšstata nav. Kur lai arī tādu gūtu? Rietumu grāmatas ir aizliegta literātūra, kādēļ veikalos nav dabūjamas. Ja arī kāda ārzemju grāmata tirgū parādās, tad vienīgi tāda, kurā atrodams kaut kas negātīvs par kapitālistisko iekārtu. Šādai grāmatai tad vēl pievieno pamācītāju ievadu, lai katrs skaidri zinātu, kā saturu drīkst saprast. Līdzīgi ar filmām. Par Rietumu mūziku lasa lekcijas un stāsta, ka tā esot kā trauks bez satura, kā Pērs Gints, no kura varot vienīgi mācīties, kādam cilvēkam nav jābūt. Un reliģija, baznīcas svētki? Tie esot muļķi un antiņi, kas vēl domā par kristietību un tās mācību. Pat Rietumos visi prātīgie cilvēki esot šos māņus jau atmetuši, svētkus gribot svinēt vairs vienīgi sliņķi, kuriem nepatīk strādāt. Tā raksta mūsu prese. Tādēļ arī visu par Ziemsvētkiem rietumu pasaulē varam tikai minēt.

Kādam no atnācējiem laimējies laukos, kur daudzie traucētāji nav tik jūtami, noklausīties „Amerikas Balsi", tā iegūstot mazliet plašāku informāciju par kultūras dzīvi Amerikas savienotajās valstīs. Daudz tas tomēr nav. Toties mums rodas neskaitāmi minējumi: vai Amerikā un citās rietumu valstīs tautieši mācās arī latviešu valodā, jeb vai tikai svešvalodās? Vai, varbūt, tie latviešu valodu jau aizmirsuši? Ja būtu iespējams, vai viņi brauktu atpakaļ uz Latviju? Kāda tad būtu mūsu satikšanās? Kā būtu, ja šobrīd mūsu vidū atrastos Rietumu mediķi? Vai viņi neuzsvērtu savu pārākumu, nenoraudzītos uz mums no augšas? Šādi un līdzīgi jautājumi paceļas cits pēc cita, bet atbildes uz tiem mēs nezinām.

„Dīvainību jau pasaulē netrūkst," ierunājas tas pats puisis, kuram laimējies laukos noklausīties „Amerikas Balss" raidījumus. „Viņi brauc savās automašīnās, dzīvo savās savrupmājās un nezina, kādus tērpus viesībām izvēlēties, bet dēvē sevi par nabaga trimdiniekiem un cietējiem . . . Tāds cietējs es arī vēlētos būt!"

„Laikam gan mēs visi!" atsaucas puisis ar komjaunieša nozīmi pie krūtīm. Parasti viņš ir kluss un mazrunīgs.

„Tas tā — par materiālajām vērtībām, kuras tikko pieminēju," ierunājas atkal iepriekšējais students. „Bet no raidījumos dzirdētā var noprast, ka viņi drīkst runāt, kas pašiem patīk, kaut vai nokritizēt prezidentu, ja viņa rīcībai nepiekrīt. Bet — vai tas var būt taisnība?"

Atbildi atkal nezinām.

„Ja šādos apstākļos viņi, labumos dzīvodami, būtu sākuši kaunēties no savas valodas, es to sauktu par noziegumu!" enerģiski par jaunu ierunājas komjaunietis. „Bet es tam lāga neticu. Būs tikai baumas, ka latviešu jaunieši Rietumos savā starpā sarunājas angliski, vāciski vai zviedriski. Nē, es tam neticu! Tas taču būtu smieklīgi, vai ne? Nevaru iedomāties ainu, ka stāv divi latvieši un runā viens ar otru, teiksim, angliski. Muļķības! Vai pie mums jebkad latvieši sarunājas krieviski savā starpā? Nekad!"

Tad slaids puisis ar tumšām dedzīgām acīm skaļi sauc:

„Uzmanību jaunākajam amerikāņu grāvējam — kalipso!"

Viņš uzsāk melodiju, kājām un rokām sizdams takti. Vēl daži pievienojas.

„Pat šovakar viņš nevar bez tā iztikt!" pārmetoši ierunājas studente man blakus, norādīdama uz tumšmataino puisi. „Amerikāņu džess viņa vājība. Naktis pavada nomodā, lai tikai dzirdētu kaut ko jaunu. Bet dzirdēto, to jāatzīst, atkārto apbrīnojami precīzi." —

Svecītes izdegušas. Negaidītie ciemiņi aizgājuši . . .

Viss bija nācis tik pēkšņi — viņu ierašanās, atklātās runas . . . Vai es tomēr nebiju atļāvusies par daudz? Nāk atmiņā gadījumi ar dažādiem pazīstamiem, kuri apcietināti tieši Ziemsvētku svinēšanas dēļ. Ja nu par šīm svinībām manā istabā uzzina komūnistu varasvīri? Sienas gan biezas, māja pilsētas nomalē, visos dzīvokļos vienīgi latvieši. Bet ja nu kāds no šī vakara dalībniekiem, pat ne ļaunā nolūkā, bet pavisam nejauši izrunātos?

(Turpinājums sekos)

Margarita Ausala

MĀJA ZEM VA

DOMAS UN IECERES GLEZNOTĀJA Ē

„Pašā glezniecības pamatā ir krāsa, krāsa un atkal krāsa," saka gleznotājs Ēriks Žilinskis, sēdēdams uz zviļņa malas savā nelielajā darbnīcā, kas atradusi patvērumu Anglijas galvaspilsētas Londonas klusā un zaļā priekšpilsētā. Viss te oš pēc krāsām un audekliem. Krāsas atveras uz tiem, slīd tiem pāri, veidodamas toņus, rakstu, slīd maigā gludumā vai platā, biezā triepienā, sadalīdamas audekla plāksni kādā noteiktā veidā vai nu krāsu noskaņā vien, vai veidojot ģīmetni, kluso dabu vai ainavu. Dažkārt tās noškīst pār kādu audeklu negausīgā un patvaļīgā ritmā. Krāsas piepilda visas sienas. Tās piepilda arī gleznotāja domas un pāri tām kā varavīksne apņem visu māju.

Tādai krāsu suverēnitātei negribētos pievienoties pat šai mājā, kur valda krāsa un tikai krāsa vien. Vai gan tā nebija līnija, kas aizvēsturē uz alu sienām lika veidoties dzīvnieku attēliem un vēlāk uz pirmo imperiju valdnieku celto tempļu un piļu sienām uzbūra tēlus un notikumus līnijū veidotā ritmā? Arī bez krāsu zieda māksla taču gadu tūkstošiem raudzījusi uz plāksnes panākt irdumu un cietumu, gaismu un ēnu, tuvumu un tālumu, brīvu vēju un tukšu telpu. Gluži vienalga, kādā technikā tas bijis.

Eriks Žilinskis ir ļoti jutīgs arī pret līniju. Viņš ar atzinību min tieši tos māksliniekus, kuri savu māksliniecisko izglītību sākuši, studējot architektūru, kurā smalka un veidota līnija ir dominante. Jutīgs, jā — tikai ne tik daudz savā mākslā. Un tad tur šo līniju veido krāsa.

Arvien vairāk, elpojot krāsām piesātināto gaisu, kurā pavisam viegli dažreiz iejaucas Vidusjūras viņa smarža, atgādinādama šo visu gleznotāju ilgu dzimteni, kurp arī Žilinska gaitas daudzkārt gājušas — uz Itāliju, Spāniju vai Grieķiju, beidzot arī man jāatzīst, ka tikai ar krāsu viss glezniecības spēks var atraisīties pilnīgi. Visu agrāk minēto var taču panākt arī ar krāsu, bet tad iespaids ir daudzstarains, daudzskanīgs, atšķiroties kā tukšneša klinšu ainava no paradīzes dārza.

Krāsas pielūdzēji gan dažkārt aiziet par tālu. Tie noklāj audeklu ar vienu pašu krāsu un vēlas, lai tā iekliegtu skatītāja acīs: es esmu zilums! Vai tu zini, kas ir zils? Nekā cita daudz vairs uz audekla nav. Gleznotājs te darbojies ar plakāta pieeju: šokēt, pārsteigt. Tā nav lēna skatītāja ievilkšana gaismā ar vienmēr pieaugošu pārdzīvojumu.

Kaut ko līdzīgu nevaru saskatīt Ērika Žilinska krāsas mīlestībā. Nometis žūksnīti uzmetumu ar dažnedažādām krāsu gammām, viņš noņem no sienas zobenu un ar to viegli, bet noteikti

pie ik gleznas norād
veidus, kādos rīkojies,
mīlestībā uz krāsu ra
izdibināt. Zobenam
spīd ar līdzīgu cietu
pie sienas dažādi citi,
būt, atgādina kaut ko
kalsnajā sejā ar dom
mā iegrieztiem cietiem
un kādu īpašību, kas,
un nomākdama, pavn
dzīvi. Studēdams ties
vijas universitātē, viņ
arī šo ieroču mākslai
bijis neatlaidīgs cīnītā
pazina atkāpšanās, k
cīņu nav uzdevis, kas
jis pamest nekā neps
bija ar viņa studijām
itin agri viņš izjuta
aicinājumu glezniecīb
kā savā laikā lielais
ķis Gēte teicis, dzimis
tu, un nolikts, lai skat
„Es gribu izpētīt
ko visu no krāsas
ārā," viņš saka, ar
viegli norādīdams uz
ru es vēlētos saukt
ērģelēm", brīnumjauk
augšupvilkmē uz me
horizontāla pamata.
pats to, laikam, dēvē
zilā". Mani zobena
dums nebaida, tāpa
kas ar draudzīgu
kāpj darbnīcā. Viņ
arī patīk krāsu smar
ki, kuriem daiļuma i
lūkošanas prieks ka
noskalojis no apziņas
dienas gružus, sodrēj
tumus, ko pamet d
vēks pats. Kaķim, l
arī meistars pats.
nekad nepazīdams,
var būt arī ecīgs u
bet pret ienācēju v
maigst, tāpat kā tā
un rāma, aplūkojot

Astrīde Iv

N

Rauduves
sāk staigā
šķirojot d
līdz dzīvo
Paejoties
pagriezien
ūdenskritu
un pēkšņi
Bet upes
kas laižas
Rauduves
būs bargo
nekad vai
un tik dz
Varbūt tu
kur daino
tu to atce
kad tu sa
klusi krēs

EDVĪNS MEDNIS

Vai tu vēl ar

KAŖA

No topošā

(7. turpinājums)

„Esmu brīvs, atbrīvots no mācībām. Vēl
viņš atteica asā, sažņaugtā balsī, kura kļuva
nepatīkamāka piebildē: „Nupat noskatījos, kā
aizbrauca — tava nevainīgā Maijiņa, gandrīz
iesēdusies klēpī tam uzdzīvotājam. Tā, droši
nebija pirmā reize, bet manā priekšā viņa
kaut ko citu — lauku neaizmirstelīti, kuru ne
nav plūcis, nav pat iedrošinājies pieskarties
da . . ." sekoja nikns un rupjš apzīmējums.

„Ciet klusu, Andriev!" es iesaucos. „Ej m
izgulies! Tu jau smaržo pa gabalu . . . Esm
žūrvīrsnieks un varētu tevi aizturēt, pat ap
nāt šādā stāvoklī! Tas biju es, kas ieteica
doties uz pilsētu pēc precēm, un rotmistrs ap
viņai atvieglot braucienu. Labāk nokaunies
atvainojies!"

To noteicis, devos tālāk, bet drīz vien nož
ka nebiju Grīvu paņēmis līdz un paturējis
uzraudzībā, jo viņa acis bija naidīgi iedegušās
ko saprotami nomurminot: „Nu, to visu vēl
baudīsim, visu noskaidrosim . . ."

Šos vārdus bija izrunājusi Grīvas apsēstīb
pīgi ar jaunajām aizdomām un greizsirdību,
viņam nebija ne mazāko tiesību kaut ko dar
pārbaudīt. Man turpretim bija dotas tiesības

Margarita Ausala

MĀJA ZEM VARAVĪKSNES

DOMAS UN IECERES GLEZNOTĀJA ERIKA ŽILINSKA DARBNICĀ

„Pašā gleznieciības pamatā ir krāsa, krāsa un atkal krāsa," saka gleznotājs Ēriks Žilinskis, sēdēdams uz zviļņa malas savā nelielajā darbnīcā, kas atradusi patvērumu Anglijas galvaspilsētas Londonas klusā un zaļā priekšpilsētā. Viss te ož pēc krāsām un audekliem. Krāsas atveras uz tiem, slīd tiem pāri, veidodamas toņus, rakstu, slīd maigā gludumā vai platā, biezā triepienā, sadalīdamas audekla plāksni kādā noteiktā veidā vai nu krāsu noskaņā vien, vai veidojot ģīmetni, kluso dabu vai ainavu. Dažkārt tās nošķīst pār kādu audeklu negausīgā un patvaļīgā ritmā. Krāsas piepilda visas sienas. Tās piepilda arī gleznotāja domas un pāri tām kā varavīksne apņem visu māju.

Tādai krāsu suverēnitātei negribētos pievienoties pat šai mājā, kur valda krāsa un tikai krāsa vien. Vai gan tā nebija līnija, kas aizvēsturē uz alu sienām lika veidoties dzīvnieku attēliem un vēlāk uz pirmo imperiju valdnieku celto templju un pilu sienām uzbūra tēlus un notikumus līniju veidotā ritmā? Arī bez krāsu zieda māksla taču gadu tūkstošiem raudzījusi uz plāksnes panākt irdumu un cietumu, gaismu un ēnu, tuvumu un tālumu, brīvu vēju un tukšu telpu. Gluži vienalga, kādā tehnikā tas bijis.

Eriks Žilinskis ir ļoti jutīgs arī pret līniju. Viņš ar atzinību min tieši tos mākslinieku, kuri savu mākslinieciško izglītību sākuši, studējot architektūru, kurā smalka un veidota līnija ir dominante. Jutīgs, jā — tikai ne tik daudz savā mākslā. Un tad tur šo līniju veido krāsa.

Arvien vairāk, elpojot krāsām piesātināto gaisu, kurā pavisam viegli dažreiz iejaucas Vidusjūras vīna smarža, atgādinādama šo visu gleznotāju ilgu dzimteni, kurp arī Žilinska gaitas daudzkārt gājušas — uz Italiju, Spāniju vai Grieķiju, beidzot arī man jāatzīst, ka tikai ar krāsu viss gleznieciības spēks var atraisīties pilnīgi. Visu agrāk minēto var taču panāk arī ar krāsu, bet tad iespaids ir daudzstarains, daudzskanīgs, atšķiroties kā tuksneša klinšu ainava no paradīzes dārza.

Krāsas pielūdzēji gan dažkārt aiziet par tālu. Tie noklāj audeklu ar vienu pašu krāsu un vēlas, lai tā iekliegtu skatītāja acīs: es esmu zilums! Vai tu zini, kas ir zils? Nekā cita daudz vairs uz audekla nav. Gleznotājs te darbojies ar plakāta pieeju: šokēt, pārsteigt. Tā nav lēna skatītāja ievilkšana gaismā ar vienmēr pieaugošu pārdzīvojumu.

Kaut ko līdzīgu nevaru saskatīt Erika Žilinska krāsas mīlestībā. Nometis žūksnīti uzmetumu ar dažnedažādām krāsu gammām, viņš noņem no siens zobenu un ar to viegli, bet noteikti pie ik gleznas norāda dažādus veidus, kādos rīkojies, lai savā mīlestībā uz krāsu raudzītu to izdibināt. Zobenam pretim atspīd ar līdzīgu cietu spožumu pie sienas dažādi citi, kas, varbūt, atgādina kaut ko gleznotāja kalsnajā sejā ar domu sprieguma iegrieztiem cietiem vaibstiem un kādu īpašību, kas, svētīdama un nomākdama, pavadījusi viņa dzīvi. Studēdams tieslietas Latvijas universitātē, viņš nodevies arī šo ieroču mākslai. Žilinskis bijis neatlaidīgs cīnītājs, kas nepazina atkāpšanās, kas nevienu cīņu nav uzdevis, kas nav varējis pamest nekā nepaveikta. Tā bija ar viņa studijām, kaut jau itin agri viņš izjuta kā galveno aicinājumu gleznieciību, jo bija, kā savā laikā lielais vācu klasiķis Gēte teicis, dzimis, lai redzētu, un nolikts, lai skatītu.

„Es gribu izpētīt līdz galam, ko visu no krāsas var dabūt ārā," viņš saka, ar zobena galu viegli norādīdams uz gleznu, kuru es vēlētos saukt par „Zilām ērģelēm", brīnumjauko zilo toņu augšupvilkmē uz melna un balta horizontāla pamata. Bet viņš pats to, laikam, dēvē par „Etīdi zilā". Mani zobena cietais gludums nebaida, tāpat kā kaķis, kas ar draudzīgu paudienu ievēļ vēju un tukšu telpu. Gluži vienalga, kādā technikā tas bijis.

Arvien vairāk, elpojot krāsām piesātināto gaisu, kurā pavisam viegli dažreiz iejaucas Vidusjūras vīna smarža, atgādinādama šo visu gleznotāju ilgu dzimteni, kurp arī Žilinska gaitas daudzkārt gājušas — uz Italiju, Spāniju vai Grieķiju, beidzot arī man jāatzīst, ka tikai ar krāsu viss gleznieciības spēks var atraisīties pilnīgi. Visu agrāk minēto var taču panāk arī ar krāsu, bet tad iespaids ir daudzstarains, daudzskanīgs, atšķiroties kā tuksneša klinšu ainava no paradīzes dārza.

Krāsas pielūdzēji gan dažkārt aiziet par tālu. Tie noklāj audeklu ar vienu pašu krāsu un vēlas, lai tā iekliegtu skatītāja acīs: es esmu zilums! Vai tu zini, kas ir zils? Nekā cita daudz vairs uz audekla nav. Gleznotājs te darbojies ar plakāta pieeju: šokēt, pārsteigt. Tā nav lēna skatītāja ievilkšana gaismā ar vienmēr pieaugošu pārdzīvojumu.

Kaut ko līdzīgu nevaru saskatīt Erika Žilinska krāsas mīlestībā. Nometis žūksnīti uzmetumu ar dažnedažādām krāsu gammām, viņš noņem no siens zobenu un ar to viegli, bet noteikti pie ik gleznas norāda dažādus veidus, kādos rīkojies, lai savā mīlestībā uz krāsu raudzītu to izdibināt. Zobenam pretim atspīd ar līdzīgu cietu spožumu pie sienas dažādi citi, kas, varbūt, atgādina kaut ko gleznotāja kalsnajā sejā ar domu sprieguma iegrieztiem cietiem vaibstiem un kādu īpašību, kas, svētīdama un nomākdama, pavadījusi viņa dzīvi. Studēdams tieslietas Latvijas universitātē, viņš nodevies arī šo ieroču mākslai. Žilinskis bijis neatlaidīgs cīnītājs, kas nepazina atkāpšanās, kas nevienu cīņu nav uzdevis, kas nav varējis pamest nekā nepaveikta. Tā bija ar viņa studijām, kaut jau itin agri viņš izjuta kā galveno aicinājumu gleznieciību, jo bija, kā savā laikā lielais vācu klasiķis Gēte teicis, dzimis, lai redzētu, un nolikts, lai skatītu.

„Es gribu izpētīt līdz galam, ko visu no krāsas var dabūt ārā," viņš saka, ar zobena galu viegli norādīdams uz gleznu, kuru es vēlētos saukt par „Zilām ērģelēm", brīnumjauko zilo toņu augšupvilkmē uz melna un balta horizontāla pamata. Bet viņš pats to, laikam, dēvē par „Etīdi zilā". Mani zobena cietais gludums nebaida, tāpat kā kaķis, kas ar draudzīgu paudienu ievēļ vēju un tukšu telpu. Gluži vienalga, kādā technikā tas bijis.

Eriks Žilinskis ir ļoti jutīgs arī pret līniju. Viņš ar atzinību min tieši tos mākslinieku, kuri savu mākslinieciško izglītību sākuši, studējot architektūru, kurā smalka un veidota līnija ir dominante. Jutīgs, jā — tikai ne tik daudz savā mākslā. Un tad tur šo līniju veido krāsa.

Arvien vairāk, elpojot krāsām piesātināto gaisu, kurā pavisam viegli dažreiz iejaucas Vidusjūras vīna smarža, atgādinādama šo visu gleznotāju ilgu dzimteni, kurp arī Žilinska gaitas daudzkārt gājušas — uz Italiju, Spāniju vai Grieķiju, beidzot arī man jāatzīst, ka tikai ar krāsu viss gleznieciības spēks var atraisīties pilnīgi. Visu agrāk minēto var taču panāk arī ar krāsu, bet tad iespaids ir daudzstarains, daudzskanīgs, atšķiroties kā tuksneša klinšu ainava no paradīzes dārza.

Krāsas pielūdzēji gan dažkārt aiziet par tālu. Tie noklāj audeklu ar vienu pašu krāsu un vēlas, lai tā iekliegtu skatītāja acīs: es esmu zilums! Vai tu zini, kas ir zils? Nekā cita daudz vairs uz audekla nav. Gleznotājs te darbojies ar plakāta pieeju: šokēt, pārsteigt. Tā nav lēna skatītāja ievilkšana gaismā ar vienmēr pieaugošu pārdzīvojumu.

Kaut ko līdzīgu nevaru saskatīt Erika Žilinska krāsas mīlestībā. Nometis žūksnīti uzmetumu ar dažnedažādām krāsu gammām, viņš noņem no siens zobenu un ar to viegli, bet noteikti

Jāni Norviļis

DZIESMU DRAUGI NEVĪLĀS

KONEKTIKETAS ROTAS KOŖA KONCERTS HAMILTONĀ 22. OKTOBRĪ

Kas šāca klausīties skaistu dziedāšanu, tie nepievīlās. Kas bija nākuši izdancoties, arī tiem ērtajā Hamiltonas lietuviešu jaunajā zālē bija gana izdevības. Diezin kādēļ bija pielaista vecu vecā kļūda — dziedāt uz skatuves, kuŗi drēbju drapējumi atņēma daudz no pilnskaņas. Kādēļ koris nevarēja dziedāt skatuves priekšā, pašā klausītāju telpā?

Programma bija sastādīta it svaiga, jo no divām pirmajām daļām tikai 3 dziesmas dzirdētas, pat trešajā daļā viens pirmatskaņojums. Pirmai daļai bija izvēlētas no kuŗām 3 dzirdēju dziesmas, no kuŗām 3 dzirdēju dziedam pirmo reizi. Visvairāk gaidīju „Es Dieviņu pieminēju". Dziesma gan domāta baznīcai, bet var iederēties arī koncertā, tikai nevajadzēja aplaudēt. Patika atturīgais, bet tomēr iejūtīgais dziedājums. Gan nav pareizi mainīt beigu panta tekstu, tā pārvēršot ticības apliecinājumu par lūgšanu resp. sabojājot dziesmas nobeigumu. Ātrāks temps būtu nācis par labu „Balsīm" (atkārtoja) un „Vidi, vidi ezeriņi". Turpretim „Puri, puri, meži, meži" (atkārtoja) latgaļu izloksnē (ar lieliski izpildītu nobeigumu!) un „Ziņģu krodziņš" bija ļoti labas. Te rūpīgi apsvērtais un izstrādātais priekšnesums, spraigais ritms pamatojās uz atsaucīgu, aizrautīgu intuīciju. Rotas korī gan nav sevišķas izcilu balsu izlases (kuŗam trimdas korim tā ir?), bet diriģents Aldiņš prot koncentrēt priekšnesumu. Salīdzinot tagadējo koŗa dziedāšanu ar iepriekšējo reizi dzirdēto Kanadas latviešu dziesmu svētkos, balsis jaušams krietns progress skaņu seguma ziņā. Elpas attīstība un skaņu pareizās rezonances veišana ir vai vispirmais darbs katram korim, un šai ziņā nav apstājas. Paldies altiem par pievilcīgi kuplo tembru „Ziņģu krodziņā" pantu noslēgumos!

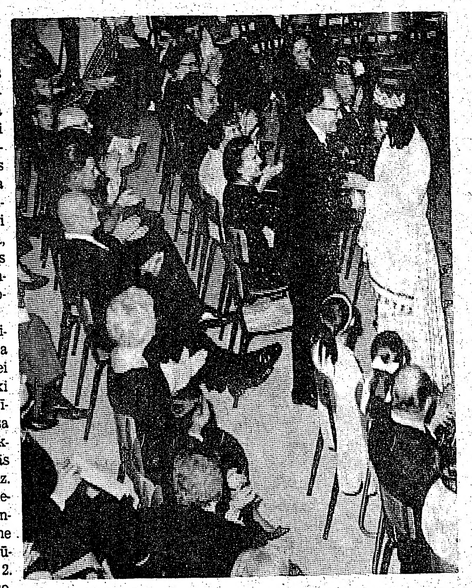

Hamiltonas latviešu biedrības un Konektiketas koŗa Rotas kopīgajā koncertā Hamiltonā programmas galveno daļu sastādīja komponista Jāņa Norvila dziesmas. Uzņēmumā — komponista sumināšana.
Foto: E. Šulcs

Otrā daļā Mārtiņš Aldiņš (diriģenta dēls) atskaņoja Tālivalža Ķeniņa „Divertimento klarnetei un klavierēm", kā arī melodiski pievilcīgo Jēkaba Graubiņa „Titu, titu tītaviņas" Imanta Saksa klavieru pavadījumā. Ir vairākārt nācies jau atzīt Saksa izcilās pavaditājas spējas, tā arī šoreiz.

Tad Rotas sieviešu koris dziedāja nedzirdēto T. Ķeniņa „Bandinieka līgaviņa", gan korim ne sevišķi izdevīgu augstās tesitūras dēļ pirmajiem altiem (līdz 2. oktāvas „fa") un pirmajiem sopraniem (līdz 2. oktāvas „la") un otrādi: otriem altiem sniedzoties uz leju līdz mazās oktāvas „fa". Šai ziņā mazāk prasīgajā Valentīna Bērkalna „Mēnestiņis nakti brauca" koris jutās mājīgāk, reizē ar to atplaukstot arī priekšnesumam.

Rotas jauktais koris dziedāja Imanta Saksa „Ganiņa bēres" un Valdemāra Ozoliņa „Dzērves un ērglis". „Ganiņa bēres", kā pats Sakss izteicās, viņš rakstījis zināmā atšķirībā Jēkaba Graubiņa „Viens gans nomira" sabalsojumam, kas bieži tiek atskaņota aplami — kā farss, ar pārspīlētu dunduru dūkšanu, pātaru skaitīšanu u.t.t. (jo pats ilustrātīvais aranžējums uz to pavedina). Nav tomēr pareizi, ka Sakss grozījis meldijas ritmisko pusi, atmetot nost visas kvartoles, kā šo meldiju pierakstījis Emīls Melngailis savos „Latviešu mūzikas folkloras materiālos" un kas šai meldijai ir tieši visraksturīgākais.

Trešā daļā Rotas un Hamiltonas latviešu biedrības apvienotais koris, Valža Aldiņa un Imanta Saksa pārmaiņus vadīts, dziedāja Emīla Melngaiļa, Voldemāra Ozoliņa, Arvīda Purva un manas dziesmas. Pirmatskaņojums bija Purva „Kas kaitēja man dzīvoti" sabalsojums. Iebilumus sabalsojumā izraisa nejaušās parallēlās kvintas un parallēlās oktāvas. Prof. Jāzeps Vītols to sauca par „netīru balsu vešanu".

Koris guva klausītājos lielu atsaucību un dabūja daudzas dziesmas atkārtot, gan arī dziedāt piedevas. Bija ziedi gan diriģentiem, gan klātesošajiem autoriem. Visbeidzot lai sirsnīgs paldies tālinam Rotas un tāpat Hamiltonas korim par skaisto dziedāšanu. Ne velti Sibirijas dzejnieks saka: „Bet es ticu: tūkstoš tecētāji ilgas krās, saules kalnu sabērs!"

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Daugavas Vanagu Mēnešraksts" Nr. 5 (109), DV centrālās valdes izdevums, šāgada septembŗa/oktobŗa burtnīca, 80 lp.

„Jaunā Gaita" Nr. 59, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, apgāda Čeļnieks izdevums, atb. redaktors Laimonis Zandbergs, 60 lpp.

Astrīde Ivaska

NO CIKLA „KALNU RUDENS"

Rauduves aizlaidās, un šogad agri
sāk staigāt vēji pa koku galotnēm,
šķirojot dzīvās lapas no mirušām,
līdz dzīvo ir arvien mazāk.
Paejoties pa līkumaino kalnu taciņu,
pagriezienā pavērās ieleja,
ūdenskritums aizplīvuroja kalna seju,
un pēkšņi es mācēju dzīvi no galvas.
Bet upes liči ielejā varētu būt arī kaijas,
kas laižas uz jūras pusi.
Rauduves šogad aizlaidās agri,
būs barga ziema, un tu
nekad vairs nebūsi tik viegls
un tik dzidrs kā tagad, kad es tevī raugos.
Varbūt tu atcerēsies ir rauduves, ir līci,
kur daino viļņu pieskāriens, varbūt
tu to atcerēsies kā senu sapni,
kad tu satumsīsi un ieleja
klusi krēslos tev pie kājām.

Konektiketas Rotas un Hamiltonas latviešu biedrības apvienotais koris ar diriģentiem un komponistiem pēc koncerta Hamiltonā. Vidū no kreisās — diriģents V. Aldiņš, komponisti A. Purvs, T. Ķeniņš, J. Norvilis un diriģents-komponists I. Sakss.
Foto: E. Šulcs

EDVĪNS MEDNIS

Vai tu vēl arvien tici liktenim?

KAŖA LAIKU STĀSTS

No topošā krājuma „Vīri un likteņi"

(7. turpinājums)

„Esmu brīvs, atbrīvots no mācībām. Vēl . . ." viņš atteica asā, sažņaugtā balsī, kuŗa kļuva vēl nepatīkamāka piebildē: „Nupat noskatījos, kā viņa aizbrauca — tava nevainīgā Maijiņa, gandrīz vai iesēdusies klēpī tam uzdzīvotājam. Tā, droši vien, nebija pirmā reize, bet manā priekšā viņa tēlo kaut ko citu — lauku neaizmirsteliti, kuŗu neviens nav plūcis, nav pat iedrošinājies pieskarties. Tāda . . . "sekoja nikns un rupjš apzīmējums.

„Ciet klusu, Andriev!" es iesaucos. „Ej mājās, izgulies! Tu jau smaržo pa gabalu . . . Esmu dežūrvirsnieks un varētu tevi aizturēt, pat apcietināt šādā stāvoklī! Tas biju es, kas ieteica viņai doties uz pilsētu pēc precēm, un rotmistrs apsolīja viņai atvieglot braucienu. Labāk nokaunies un atvainojies!"

To noteicis, devos tālāk, bet drīz vien nožēloju, ka nebiju Grīvu paņēmis līdz un paturējis savā uzraudzībā, jo viņa acis bija naidīgi iedegušās, tikko saprotami nomurminot: „Nu, to visu vēl pārbaudīsim, visu noskaidrosim . . ."

Šos vārdus bija izrunājusi Grīvas apsēstība kopīgi ar jaunajām aizdomām un greizsirdību, kaut viņam nebija ne mazāko tiesību kaut ko darīt vai pārbaudīt. Man turpretim bija dotas tiesības viņu ierobežot un meiču aizstāvēt, bet es visu šo lietu vairāk uztvēru kā ne visai laimīga un pie tam vēl nevesela vīra ārdīšanos. Un armijas reglaments ieteica pustrakos un iedzērušos bez sevišķas vajadzības nesatracināt vēl vairāk. Var rasties smagas sekas, pat nokļūšana kaŗa tiesas priekšā, ja pustrakos un apskurbušos satracina vēl vairāk. Un liktenis bija gribējis, lai gaiss sabiezētu vēl smagāks. Tā izrādījās grūta un sarežģīta diena un tai sekojošā pievakare, jo pulkā bija 2500 vīru, kādēļ tajā krustojās tikpat daudz ceļu un blakusceļu. Tas viss lika ar lielu nopietnību pievērsties dežūrvirsnieka pienākumiem, daudz ko izkārtojot un izlīdzinot, nekā nepiekaŗot pie kāda lielāka zvana, jo vīri jau bija daudz darījuši un cīnījušies, pirms vienam otram samisījās kāds solis.

Iespējams, ka Maija jau bija atgriezusies, nodevusi preces veikalā un paslēpusies manā dzīvoklī, kā biju ieteicis. Tāpat iespējams, ka Grīva viņu velti izmeklējies un iedomājies vēl esam kopā ar rotmistru. Man neiznāca to visu pārbaudīt, pat iedomājos par to ne pārāk bieži, jo virsniekam jāspēj izslēgties no visa, kad atrodas savu vīru un pienākumu priekšā. Neviens virsnieks brīdī, kad ap viņu spindz lodes, plīst granātas un sadzirdamas vīru elsas, nekad nedomā par kaut kādiem atvadskūpstiem vai solījumiem. Tāpat bija šoreiz.

Pavisam negaidīti kādā otrā bataljona rotā bija ieskanējušās dažu viegli ievainotu vīru elsas, kad bija sprāgusi kāda pašu rokas granāta. Aizsteidzos uz notikuma vietu kopā ar ārstu. Nebija nekā liela, vairāk tikai satraukums un daži apskrambājumi, kuŗus uz vietas pārsēja ārsts ar dažiem sanitāriem, bet vairāk laika prasīja visu rokas granātu pārbaudīšana un strēlnieku pamācīšana apieties ar tām rūpīgāk. Klāt bija arī rūpju pārņemtais rotas komandieris, kuŗam ļoti nepatiktu ieklūt mūsu ziņojumā un pēc tam pulka vai pat brigādes komandiera pavēlē. Tā mēs ar ārstu darījām visu iespējamo, lai šāds ziņojums nebūtu jānosūta, jo tas pavirši safabricētās rokas granātas tik un tā nepadarītu labākas un nekādi neuzlabotu mūsu vīru un reizē ar to arī pulka slavu.

Tas viss prasīja laiku, nervus un piepūli. Tikai mazā atelpas brīdī dakteris, it kā garāmejot, ieminējās:

„Vai esi redzējis to Grrrīvu? Man pie šī puiša kaut kas nepatīk . . . Būtu jāsūta viņu atpakaļ uz kaŗa slimnīcu vai jāaizkomandē vēl kaut kur tālāk! Bija ieradies pie manis pēcpusdienā uz kārtējo pārbaudi, un es izrakstīju kārtējo atbrīvošanu no dienesta, bet Grīvā bija kaut kas no Šopenhauera vai Mefistofela, kad viņš man teica: Īstam vīram allaž jābūt patiesam vīram, — tam jāpieved pie gultas sieviete, tam jābūt kurlam pret izlikšanās kliedzieniem, tam jāved cīņā arī savi vīri, nav jāievēro arī viņu bailu kliedzieni, lielos brīžos tam jābūt kurlam pret visu . . ."

Mēs ar ārstu saskatījāmies, jo šis vīrs vēl nebija paguvis vest cīņā savus vīrus, arī pie gultas pagaidām nebija izrādījis nekā sevišķa. Tā mēs turpinājām darbu, ātri aizmirstot ārsta piezimi un mūsu saskatīšanos.

Beidzot viss bija pabeigts. Pieņēmām rotas komandieŗa rokas spiedienu un pateikšanos.

Šai brīdī pie mums piesteidzās kāds strēlnieks, kuŗu pazinu kā virsleitnanta Grīvas ziņnesi:

„Kapteiņa kungs! Ārsta kungs! Ir noticis kaut kas, ko pat grūti noziņot! . . ."

Klausoties viņa saraustītajā ziņojumā un raugoties izbailu pilnajā sejas izteiksmē, es ne vien nojautu, bet zināju jau gandrīz visu. Taču vēl ne ļaunāko . . . Pirmā doma, kas man iešāvās prātā, bija: Kas pie notikušā vainīgs? Vai arī es?

Domas, jaucoties ar paspārmetumiem, griezās manī visu ceļu, kamēr nonācām pie Grīvas mājvietas, kur ziņnesis mūs vispirms pieveda pie loga un aicināja ieskatīties istabā, tikko sadzirdami izdvešot:

„Lūk — te . . . tur . . ."

Tā bija baiga sajūta — no melnas tumsas ieskatīties pusapgaismotā pustumsā . . . Stipri piesmēķēta, drūma, nabadzīga telpa. Kaut kur blāvoja apsegta petrolejas lampa, padarot tumšās ēnas vēl tumšākas. Tad galds, tam pārliecies Grīva ar rokās iekārtu seju. Pustukša pudele ar apgāztu glāzi.

Ziņnesis atrāva durvis, un mēs devāmies iekšā. Es tuvojos galdam un uzsaucu:

„Virsleitnant Grīva!"

Viņš pacēla galvu un pēc otra uzsauciena lēnām un smagi piecēlās.

„Es jūs apcietinu pulka komandieŗa vārdā un uzdevumā!" es noteicu. „Nožēloju, ka to neizdarīju agrāk, pirms dažām stundām. Jūs pagaidām paliksit še mājas arestā bez sarga līdz īpašam rīkojumam!"

(Turpinājums sekos)

Rikos daiļamatniecības skati pasaules mērogā

H. MERCS — LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS KANADĀ PIRMAIS GODA PRIEKŠSĒDIS UN ZELTA NOZĪMES ĪPAŠNIEKS

Sakarā ar neseno slimošanu un veselības stāvokli, Latviešu daiļamatnieku savienības Kanadā dibinātājs un ilggadējais valdes priekšsēdis H. Mercs atteicies no pienākumiem. Ārkārtas sapulcē, kuŗu vadīja valdes loceklis A. Gugāns, savienības biedri pieņēma H. Merca atteikšanos un, ievērojot viņu ilggadējā darba nopelnus kopš LDSK dibināšanas, izraudzīja viņu par pirmo goda priekšsēdi, piešķirot arī apvienības zelta nozīmi. Šis ir pirmais šāda veida pagodinājums LDSK pastāvēšanas laikā.

Pēc sapulces visi tās dalībnieki apmeklēja H. Mercu viņa dzīvesvietā, lai paziņotu tikko pieņemto lēmumu un pasniegtu rotkaļa A. Gugāna darināto zelta nozīmi un ziedus. H. Mercs reizē var atskatīties arī uz 20 gadiem Latviešu daiļamatnieku savienības vadībā, jo bija tās dibinātājs un vadītājs jau Vācijā kopš 1946. gada. Svinīgajā gadījumā bez suminājumu un pateicības vārdiem notika arī lietišķa domu izmaiņa par LDSK turpmāko darbību. H. Merca ierosinājumā vienojās, ka nākošajā gadā rīkojama latviešu daiļamatniecības darbu izstāde visas brīvās pasaules mērogā. Tā būtu atceres skate pirmajai daiļ amatniecības izstādei, kas notika Rīgā 1937. gadā. Piedalīties aicinās visus latviešu daiļamatniekus no dažādām nozarēm — kā vecās, tā jaunās paaudzes pārstāvjus. Iespēju robežās apzinās arī jau mirušo daiļamatnieku darbus, tādēļ visi latvieši, kuŗu kollekcijās tādi būtu, aicināti par to paziņot A. Gugānam (25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tālr. 444-4033).

Pēc H. Merca atteikšanās no savienības vadības, tā turpmāk piekristu viņa līdzšinējai vietniecei A. Dzērvītei, bet arī viņas veselības stāvoklis pasliktinājies, daiļamatniece uz laiku ievietota slimnīcā. Tādēļ līdz jaunas valdes izraudzīšanai nākošajā biedru sapulcē LDSK priekšsēža pienākumi uzticēti A. Gugānam.

R. N.

Latviešu nama Toronto dāmu kokomitejas rīkotajā bazārā savus izstrādājumus piedāvāja arī audēja Ieva Enģele. Foto: JAK

Virtuves lifts varēs darboties

LATVIEŠU NAMA TORONTO DĀMU KOMITEJAS GADSKĀRTĒJAIS BAZĀRS UN MANTU LOTERIJA DEVA AP 1500 DOL ATLIKUMU

Ar lielu rūpību gatavotais Latviešu nama Toronto dāmu komitejas gadskārtējais bazārs un mantu loterija notika 29. oktobrī. To atklāja komitejas pr-ce M. Cine, izsakot pateicību visām čaklajām darbiniecēm, organizācijām un individuālajiem labvēļiem, kas šo sarīkojumu atbalstījuši ar darbu, ziedotām mantām un materiāliem līdzekļiem. Bez dāmu komitejas darbinieču M. Cines, S. Zaķes un E. Galdiņas vadītājām daudzajām talciniecēm bazāra organizēšanā palīdzīgas bija arī visu draudžu dāmu komitejas. Sarīkojuma telpā bez mantu loterijas un tējas galda vēl bija iekārtoti vairāki atsevišķi stendi, kuŗos varēja iegādāties A. Kazerovskas un I. Enģeles audumus, bet Studio Girl Cosmetics vadītāja M. Karole bagātīgā izvēlē piedāvāja dažādus skaistuma kopšanas līdzekļus. Tikpat bagātīga izvēle bija arī rotkaļa A. Gugāna rotaslietu stendā, bet sava ģimenes dārza rudens ražu piedāvāja L. Kinstlere no Vudbridžas. Gados visjaunākajiem bazāra apmeklētājiem bija iekārtota „laimes aka", kuŗu īsā laikā izsmēla tukšu. Tikpat ātri izpārdeva arī mantu loterijas lozes. Īpašā izlozē ceļojumu uz pasaules izstādi Montreālā 200 dol. vērtībā laimēja Sv. Jāņa draudzes korists Leonards Ezers. Šai izlozē no 3000 izsūtītajām lozēm pārdotas bija vairāk par 2000.

Sarīkojumā bija iekārtota arī Valža Tetera gleznu izstāde ar 26 darbiem. Bazāra nobeigumā notika saviesīgs vakars, kurā gan piedalījās tikai ap 50 viesu. Tiem bija izdevība nogaršot Latviešu nama valdes locekļa V. Brieža nomedītā lāča cepeti.

Kaut visi saimnieciskie norēķini par šo sarīkojumu nav vēl pabeigti, dāmu komiteja paredz, ka būs ap 1500 dol. atlikums, kuŗu paredzēts izlietot virtuves lifta izbūvei un citiem pagraba stāva uzlabojumiem. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kas deva 3300 dol. atlikumu, šāgada darba pūles tomēr nav devušas cerētos panākumus. Dāmu komiteja un čaklās darbinieces bija gaidījušas lielāku atsaucību no organizācijām, it sevišķi nama akcionārēm, tāpat no vairākiem citiem sabiedriskiem pasākumiem, kuŗus dāmu komiteja vienmēr atbalstījusi gan ar savu darbu, gan ar iekārtotajiem tējas galdiem un sagatavotām maltītēm sarīkojumu laikā. Latviešu nams kļuvis par mūsu sabiedriskās dzīves centru. Lai tāds Laviešu nams paliktu arī nākotnē, nepieciešams visas sabiedrības nedalīts atbalsts!

R. N.

Cik vienaldzīgi var kļūt vecāki?

Ka Tērvetes (19.) skautu vienības Toronto mantu izloze notiek 30. oktobrī, bija atzīmēts uz visām lozēm, arī šai laikrakstā bija parādījusies ziņa par draudzības vakaru ar filmu izrādi minētajā datumā. Galds bija klāts, un vismaz vecāku padomes locekļi pa tālruni apzināti, domājams, arī dažs labs cits. Tomēr, kad pienāca noliktā pēcpusdienas stunda, tad gandrīz vajadzēja rīkoties kā tam vīram bībelē, — iet uz ielas un aicināt garāmgājējus piedalīties, jo gaidītie nebija atraduši par nepieciešamu ierasties. Pat vecāku padomi pārstāvēja vienīg priekšsēdis. Toties vadītāji, kuriem tai pašā dienā bija notikusi apspriede Hamiltonā, nebija vairījušies savu ne mazāk dārgo laiku upurēt, lai piedalītos šai draudzības vakarā: 6 no viņiem ieradās; pavisam piedalījās 13 personu.

Pēc filmu noskatīšanās par sporta svētkiem Sidrabenē un Kanadas piejūras apgabaliem, kuŗus demonstrēja V. Cinis, sākās izloze. Lozes vilka 7 gadus vecais Aivars Šteinblūms. Laimesti krita uz sekojošiem numuriem: 44, 46, 312, 318, 347, 356, 409, 417, 444, 511, 527, 535, 536, 543, 595, 597, 598, 601, 621, 624, 630, 638, 688, 693, 723, 726, 738, 740, 741, 742, 762, 795, 822, 838, 843, 849, 850, 867, 907, 913, 926, 943, 1184, 1187, 1238, 1331, 1339, 1341, 1342, 1343, 1485 un 1489.

Laimestus lūgts izņemt viena mēneša laikā no izsludināšanas dienas DV grāmatnīcā (Latviešu namā, 491 College St.). Laikā neizņemtos laimestus uzskatīs par ziedojumu Tērvetes skautu vienībai.

Vakars beidzās ar jaunievēlētā vienības vadītāja P. Plauža informātivas dabas uzrunu un vadītāju un vecāku kopīgām pārrunām.

Par spriesto informēs vienības vecākus drīzumā sasaucamajā vecāku sapulcē, pieņemot, ka līdz tam laikam Tērvetes vienības skautu un mazskautu tik ļoti aizņemtie vecāki būs izpratuši savus brīvprātīgi uzņemtos pienākumus un atlicinās laiku savas vienaldzības radīto problēmu konstruktīvam iztirzājumam. —ns

TORONTO ZIŅAS

◎ Latviešu preses biedrības Kanadas kopas varoņiem veltītais literāri-mūzikālais vakars notiks 6. novembrī, plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Programmā rakstnieka Arnolda Rasas referāts „Varoņu motīvs latviešu rakstniecībā", aktieŗa Valdemāra Pukata deklamācijas, tenora Alfreda Poriņa dziesmas un pianistes Edites Timermanes atskaņotas variācijas par tematu „Mūsu varoņus pieminot".

◎ Pilnas rokas darba un dažā labā jautājumā arī pamatīga „galvas lauzīšana" ir īpašai rīcības komitejai, kuŗa pašreiz veic pēdējos priekšdarbus laikraksta „Latvija Amerikā" un DV Toronto nodaļas jubilejas dienas sarīkojumiem 13. novembrī Latviešu namā. Šai rīcības komitejā darbojas E. Krūka (priekšsēdis), E. Treilons (sekretārs), O. Kļavenieks, Z. Grēkere, P. Broks, J. Umbris un R. Norītis.

◎ Francijas tirdzniecības komisija, kas pašreiz uzturas Toronto, bija rīkojusi Granit kluba locekļiem un lūgtiem viesiem franču vīna vakaru. Ap 200 viesu vidū bija arī trīs Ontario provinces Liquor Control Board vīnu konsultanti jeb padomnieki, no kuŗiem savukārt viens bija latvietis — LNAK valdes pr-dis J. Niedra.

◎ Sv. Jāņa draudzē archibīskaps A. Lūsis salaulājis Uldi Pavloviču ar Ainu Jaunzemi, bet kristījis Hariju Andri Skuju, Māŗa un Marijas dēlu, un Edvardu Ronaldu Robežnieku, Aivara un Irenes dēlu.

◎ Sv. Jāņa draudzes jauniešu pulciņš uzsācis šāgada darbību Tonijas Krūkas un J. Ozola vadībā. Pirmajā sanāksmē piedalījās 36 jaunieši vecumā no 13—16 gadiem, un to ar svētbrīdi ievadīja archibīskaps A. Lūsis. Pulciņa nodarbības turpmāk notiks katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā plkst. 10 no rīta.

◎ Austrumu draudzē māc. A. Briedis kristījis Ronaldu Edgaru Krūmiņu, Evalda un Mirdzas dēlu.

◎ Jauniešu iesvēte Sv. Jāņa draudzē notiks 2. aprīlī. Pašreiz iesvētes mācības apmeklē 23 draudzes jaunieši. Draudzes svētdienas skolā pašreiz reģistrēti 163 bērni, to vada A. Kurse. Skolas darbā no jauna piedalās skolotāji Z. Grigale, R. Legzdiņa un R. Jansone.

◎ Jauniešu iesvētīšana Sv. Andreja draudzē paredzēta 14. maijā, bet iesvētes mācības uzsāks 27. novembrī plkst. 1,30 dienā. Visiem jauniešiem, kas vēlas šai gadā iesvētīties, jāpieteicas pie draudzes mācītāja A. Čopa.

◎ Sv. Andreja draudzes bērnu vecāku sapulce notiks 6. novembrī plkst. 4 dienā baznīcas telpās. Aicināti ierasties visi vecāki, neatkarīgi no tā, vai bērni apmeklē svētdienas skolu. Paredzēts pārrunāt draudzes svētdienas skolas darbību un Ziemsvētku eglītes sarīkojuma organizēšanu.

◎ Sv. Jāņa draudzes darbvede K. Strautiņa sastopama baznīcas kancelejā katru otrdienu un piektdienu no plkst. 6—9 vakarā. Kancelejas un mācītāja kabineta tālrunis ir 921—3327.

◎ Latviešu bridžistu sanāksmē 28. oktobrī piedalījās 10 dalībnieku, pārrunājot arī sacensību organizēšanu ar lietuviešu un igauņu spēlētājiem.

◎ Toronto vanadzes veiksmīgi atsākušas pavasarī ievadītās vakarēšanas, pulcējoties pirmajai reizei šoruden 1. novembra vakarā DV namā. Piemēroti klāts galds un rudens ziedu rotājums radīja veļu jeb dievaiņu laika noskaņu, kuŗš paudās arī vakarēšanas norisē. Tās saturīgāko daļu aizņēma rakstnieces un etnografes Birutas Senkēvičas stāstījums par veļu laiku un ar to saistītajām mūsu senču paražām un ticējumiem. Grūti šo latviešu tautas īpato tradiciju — veļu kultu — vispusīgi apskatīt vienas vakarēšanas īsajās stundās, tādēļ jācer, ka B. Senkēviča savāktos materiālus neatstās neizmantotus plašākam darbam par mūsu tautas senajiem tikumiem. Beidzot saistošo stāstījumu, B. Senkēviča mudināja ikvienu klātesošo pieceļoties aicināt tuvo aizgājēju veļus sērst, īsā klusuma brīdī tos pieminot vai saucot vārdā, kā darīja mūsu tēvutēvi. Pēc tam vakarētājas nobaudīja veļu mielastu — miežu biezputru, zirņus, paniņas vai pienu un auglus. Vakarēšanā piedalījās 15 vanadzes ar ciemiņiem, rokdarbus strādājot, pakavējoties arī savās atmiņās par veļu laika parādībām Latvijā. Pacēlās doma nākošo vakarēšanu rīkot Ziemsvētku laikā arī latvisko tradiciju garā.

◎ Draudzīgas attieksmes un sekmīga sadarbība izveidojusies starp DV Toronto nodaļu un TLMM klubu, kuŗa valde atvēlējusi nodaļas biedriem un jauniešiem bez atlīdzības izmantot lauku īpašumu Bērzaini šaušanas sacensībām un treniņiem. Tagad DV Toronto nodaļas valde savukārt paziņojusi, ka atvēlējusi telpas savā namā TLMM kluba valdes sēdēm un sanāksmēm. Abu organizāciju valdes paredz, ka draudzīgā sadarbība turpināsies arī savstarpējo sarīkojumu apmeklēšanā un citos pasākumos.

● Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Toronto kopas seniors J. Sviláns 29. oktobra sanāksmē referēja par tematu „Vai modernais cilvēks ir laimīgs." Sanāksme notika M. Zvīdres mājā, un tajā piedalījās 20 dzintariešu ar lūgtiem viesiem.

◎ TLB inženieru un techniķu kopas sanāksmē 11. novembrī pl. 8 vakarā Latviešu namā inž. J. Švanks referēs par būvju pamatošanu Ontario provincē. Šī sanāksme iecerēta draudzīgi saviesīga vakara veidā, un visi interesenti aicināti piedalīties.

● Mākslinieka J. Zuntaka gleznu izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās slēgs 6. novembrī plkst. 9 vakarā. Izstāde vietējā sabiedrībā radījusi dzīvu atsaucību, un vairākas no izstādītām gleznām jau pārdotas.

◎ Klīvlendas Mārtiņa Lutera latviešu draudzes mūzikālais ansamblis V. Aigares-Ūbelītes vadībā viesosies Toronto, uzstājoties 5. novembrī plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa draudzes vakarā. Ansamblis kuplinās arī 6. novembra dievkalpojumu, kuŗā sprediķi teiks viesis — māc. K. Briedis.

◎ Gaujas gaidu vienības rīkotais Mārtiņvakars notiks 6. novembrī plkst. 5 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas telpās.

◎ Sv. Andreja draudzes bērnu vecāku sapulce notiks 6. novembrī plkst. 4 dienā (tūlīt pēc dievkalpojuma) baznīcas blakustelpās.

◎ DV Toronto nodaļas un TLB rīkotais Mārtiņvakars notiks 12. novembrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. Ievadījumā Londonas vanadžu kopas iestudētais J. Kūļa Mārtiņvakara uzvedums. Spēlēs A. Virbuļa deju kapella.

PAZIŅOJUMS

Bez jau iepriekš ziņotajiem laikiem, Gundegas Cennes gleznu izstāde W & W galerijā Toronto (830 Yonge St.) būs atvērta arī svētdien, 6. novembrī, no plkst. 2—5 pēcpusdienā.

LATVIJA AMERIKĀ uz apsūdzēto sola

Parasti jubilejas gadījumus un svinības ievada ar cildinājumu runām un paveikto darbu uzskaiti, bet rīcības komiteja, kas kopīgi ar DV Toronto nodaļas 16 darba gadu atceri organizē arī laikraksta „Latvija Amerikā" 15 gadu jubileju, kopš to izdod Kanadas Daugavas Vanagi, izšķīrusies jubilāru „durstīt" un apsēdināt uz apsūdzēto sola īpašā sabiedriskā tiesā Latviešu namā Toronto, liekot atbildēt sūdzības uzturētāju un soģu priekšā par latviešu nacionālās vienības graušanu.

Nav svarīgi, vai „prokurori, tiesneši un advokāti" šai tiesas sēdē būs ģērbušies svinīgos amata tērpos, — svarīgs vienīgi fakts, ka laikraksts uz apsūdzēto sola noklausīsies smago apsūdzību par nacionālās vienības graušanu ar publicētiem rakstiem un būs spiests aizstāvēties un par savu rīcību un nostāju atbildēt sabiedrības priekšā. Tik nozīmīgas apsūdzības parasti gan iztiesā aiz slēgtām durvīm, bet laikraksts vienmēr uzsvēris demokratiskos principus un aizstāvējis brīvu domu izmaiņu, tādēļ smagā apsūdzība izvērsta par sabiedrisku tiesu, kuŗā ikviens latvietis aicināts piedalīties. Ja tiesas amatvīriem „pazudīs" kāds apsūdzības vai aizstāvības punkts, katrs tiesas sēdes apmeklētājs arī bez īpaša zvēresta varēs nodot savu liecību. Tādēļ nenokavējiet šīs nozīmīgās sabiedriskās tiesas sākumu, kas nolikts svētdien, 13. novembrī, plkst. 10.30 no rīta Latviešu namā Toronto. Agri gan tas ir, bet — noteikti vērts būt klāt šai nozīmīgajā notikumā!

Par gaidāmo sabiedrisko tiesu jau klīst dažādas valodas. Daži esot redzējuši laikraksta atbildīgo redaktoru (kas, kā jau atbildīgais, atbild arī par avīzes grēkiem), agrā rīta stundā stāvam rindā pie „Godīgā Eda" (Honest Ed) veikala, lai iegādātos lētu virskreklu un silto kafijas pudeli, kādu mēdz lietot būvstrādnieki. Citi turpretī ziņa stāstīt, ka šefredaktors pēdējā laikā ievadījis draudzīgas sarunas ar cietumu apsargiem. Viņš jau praktizējoties slidotavu laistīšanā siltā laikā, kā to kādreiz veikli darīja bēdīgi slavenais montrealietis Rivārds. Grūti ticēt tiem, kas apgalvo, ka apsūdzētais šefredaktors esot iegādājies jaunākā modeļa kadilaku ar ložu drošiem logiem. Tas jau nekā nedotu, jo viņu taču sadurstīs jau uz apsūdzēto sola!... Man gribētos redaktoram ieteikt tiesā vispār nerādīties, bet uz apsūdzēto sola nolikt tikai redakcijas archīvu...

Lai kādas būtu dzirdētās valodas, lai kāds arī būtu sabiedriskās tiesas spriedums, — šai notikumā ikvienam jābūt klāt. Visdrošākās izredzes tiesā iekļūt būs tiem, kas jau agrā rīta stundā ieņems vietu rindā pie Latviešu nama durvīm līdzpaņemtā guļamkrēslā.

Ja kādam tāds būtu lieks vai kāds būtu laimīgs divvietīga guļamkrēsla īpašnieks, laipni lūdzu neaizmirst mani. **Jānis Traips**

SKAUTU VADĪTĀJU APSPRIEDE

Kanadas latviešu skautu jendas vadītāju apspriedi 30. oktobrī Hamiltonas latviešu namā vadīja jendas priekšnieka amata izpildītājs E. Dāvidsons, protokolēja S. Leimanis; piedalījās 15 vadītāju un vadītāju vietnieku.

No nozaŗu vadītāju ziņojumiem izrietēja, ka visās vienībās darbs norit sekmīgi, vēlama tikai lielāka mazskautu vadītāju atsaucība nozares inspektora ierosinājumiem. Roveru virsaitis savu ziņojumu nebija iesūtījis.

Jendas informācijas nozare pag. gadā jūtami paplašinājusi darbību un veic arī starptautisko sakaru kārtošanu jendas robežās. Sakarā ar to aizvadītās vasaras 15. lielo nometni pirmoreiz apciemoja liels skaits citu tautību skautu un gaidu vadītāju. Arī latviešu vadītāji apciemojuši citu tautu skautus. Šis starptautiskās draudzības nostiprināšanas darbu vēl pastiprinās nākošā darbības gadā.

Nolēma nākošā gadā Sv. Jura dienas parādi rīkot 23. aprīlī Sv. Katrīnās, Jelgavas 5. skautu vienības izkārtojumā. Apspriede izteica neapmierinātību, ka jendai nezināmu iemeslu dēļ jau ilgu laiku neiznāk vadītāju rakstu krājums „Ķegums."

Kā jendas labo darbu nolēma vākt ziedojumus autokatastrofā nogalināto Petrovu bērniem Austrālijā. Skautu vienības vāks ziedojumus Ziemsvētku eglīšu vakaros un lūgs nākt palīgā arī pārējās latviešu organizācijas atsevišķajos latviešu centros. Ziedojumu vākšanu uzsāka jau apspriedes laikā, vēlāk piedaloties arī gaidu vadītājām. Kopīgo apspriedi pabeidzot, vienības un vadītāji jau bija saziedojuši 65 dol., kuŗus tūlīt nosūtīja uz Austrāliju.

Pēc abu jendu apspriedēm notika arī kopīga skautu un gaidu vadītāju apspriede ar 28 dalībniekiem, kuŗu vadīja V. Vāgners. Pēc abu jendu priekšnieku ziņojumiem par paveikto, sapulces dalībnieki pārrunāja turpmāko kopīgo darbību un nolēma ar nākošā gada 1. maiju izbeigt krājmarku pārdošanu jubilejas nometnei. Pēc šī datuma visu iekrāto naudu vienībām atmaksās atpakaļ. Kopīgais vadītāju mītnes vakars notiks 7. janvārī Hamiltonā. Vadītāju sagatavošanas kursus nolēma rīkot laikā no 30. jūnija līdz 2. jūlijam. Vienībām jāpaziņo jendu priekšniekiem aptuvenais kursantu skaits.

Apspriede pārrunāja arī latviešu skautu 50 gadu un gaidu 45 gadu jubilejas nometnes rīkošanu nākošā gadā laikā no 26. augusta līdz 3. septembrim Gaŗezerā. Skautu pilnvarnieku padome par skautu nometnes atbildīgo rīkotāju izraudzījusi F. Sīpolu, kuŗš savukārt izraudzīs visas pārējās nometnes amatpersonas.

Par apspriedes dalībnieku labklājību bija rūpējušās čaklās Hamiltonas vecāku padomes dāmas.

E. O.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

◎ Sekojot Baznīcas virsvaldes ierosinājumam katrā apgabalā dibināt t.s. atraitņu fondu, lai ar tā līdzekļiem palīdzētu trūkuma un slimību piemeklētiem baznīcu darbiniekiem, Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dāmu komiteja šim mērķim ziedojusi 15 dol., bet 20 dol. ziedojums atvēlēts latviešu ģimnazijai Minsterē, Vācijā. Draudzes dāmu komitejā par jaunu locekli uzņemta Ingrīda Siliņa. **O. K.**

SADBERIJA

◎ Sadberijas DV nodaļas vanadžu pr-ces Valijas Meijas un viņas dzīvesbiedra Rūdolfa mājās sadberieši 29. oktobrī satikās ar seniem un mīļiem paziņām — Rūdolfa Blaumaņa tēliem. Enerģiskā vanadžu priekšniece kopā ar nodaļas vanadzēm (liekas, tikpat labi varētu teikt — enerģiskās nodaļas vanadzes savas priekšnieces vadībā) bija sarīkojušas Mārtiņvakaru nodaļas biedriem, viņu ģimenes locekļiem un draugiem, kā pārsteigumu sniedzot R. Blaumaņa lugas „Pēc pirmā mītiņa" izrādi. Režiju vadīja un Taukšķa lomu tēloja Žanis Neimanis, kas šo lomu Sadberijā reiz jau tēlojis pirms vairāk nekā 10 gadiem. Šoreiz viņa tēlotais Taukšķis bija vairāk stilizēts, laba maska un kostīms, izteiksmīgāks un „blaumaniskāks". Vērojams patīkams progress lomas uztverē un Blaumaņa izpratnē. Tikpat „blaumaniska" bija zemes spēka pilnā, enerģiskā, bet mītiņā sludināto „ideju" apmātā un precību kārā Ede, kuŗu tēloja Zenta Bērziņa. Patīkamu kontrastu Edei un Taukšķim rādīja jaunie mīlētāji Marta un Ernests (Tamāra Neimane un Vitolds Kārkliņš), tikai viņu pārlieku kautrais un neapzinīgi graciozais tēlojums vairāk iederējās 18. gadsimta pastorālē nekā Blaumaņa lugā. Gribētos, lai šo piezīmi tēlotāji neuzņemtu kā nopēlumu, bet draudzīgu norādījumu turpmākajam darbam. Mazliet vairāk piepūles, stingrāku režisora roku, — un no abiem tēlotājiem var izveidot pamatu ilgi cerētajai un gaidītajai Sadberijas drāmatiskajai kopai. Tēlotāji un sufliere V. Meija saņēma DV nodaļas dāvātos rudens ziedus. Dekorācijas bija stilizētas un gaumīgas, daudzu pašaizliedzīgu roku darinātas. Tikai daudzās acis nebija manījušas, ka pie svītrotās tautiskās gultassegas neder pukains palags un tāda pati spilvendrāna. Tomēr tas ir sīkums, kas nemazina padarītā darba vērtību vai būtu mazinājis skatītāju apmierinātību. Pēc izrādes vakara dalībnieki, kuŗu varēja būt vairāk, mielojās ar vanadžu sagatavoto Mārtiņcepeti un pavadīja vairākas stundas dziesmās, dejās un pārrunās par nodaļas darbības paplašināšanu. Laba zīme! Parasti par pēdējo bija jādomā un galva jālauza tikai valdei.

L. G.

LŪGUMS TAUTIEŠIEM

Jāņa Jaunsudrabiņa mūzejs Minsterē, Vācijā, vēlētos savākt rakstnieka vēstules un domāt arī par to publicēšanu īpašā grāmatā. Tālab laipns un sirsnīgs lūgums piesūtīt vai nu vēstuļu oriģinālus vai fotokopijas, kuŗas Jums saglabājušās. Ja vēlaties, par fotokopijām rūpēsies mūzejs un vēstuļu oriģinālus nosūtīs Jums atpakaļ. Lūdzam materiālus sūtīt uz J. Jaunsudrabiņa mūzeja adresi Minsteres latviešu ģimnazijā (44 Münster/Westf., Wienburgstr. 52/54, West-Germany) mūzeja pārzinei Austrai Rudzītei. Cerība, ka šo lūgumu izpildīsit, jau tagad pateicos par Jūsu pūlēm.

Dr. Austra Rudzīte

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.

izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.

Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

Kreditsabiedrības aktīvs 1966. gada 31. jūlijā bija $1,605,640.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2067

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Neatsveŗams pakalpojums trim... vēsturei

Vācijas latviešu filmoperātors Valfrīds Lēmanis jau pabeidzis turneju pa Angliju, sniedzot pirmizrādēs savas jaunās filmas par jau mirušo gleznošanas lielmeistaru Toni un latviešu dzīvi trīs trimdas zemēs — Zviedrijā, Vācijā un Anglijā. Tautiešiem Bradfordā un Līdsā bija izdevība ne vien filmā redzēt un dzirdēt, bet arī vaigā sveikt rosīgo jaunās paaudzes politisko darbinieci Viju Poli-Freimani no Zviedrijas, kurai bija drosme Chruščova viesošanās laikā Stokholmā toreizējā Kremļa valdnieka „apsveikšanai" palaist ielā visai oriģinālu sarkanā diktātora apsveicēju — sivēnu. Tautieši jūsmoja par šo izdomu un attiecīgos skatus pavadīja aplausiem, bet pēc izrādes arī personīgi spieda roku drošsirdei.

Bradfordā un Līdsā izrādēs noskatījās arī visi deju kopas Sakta un vīru koŗa Daugava dalībnieki, jo aizvadītajos Jāņos viņiem visiem nācās pašiem būt dalībniekiem filmas tapšanā, dziedot un sniedzot deju priekšnesumus, vēlāk priecājoties kopā ar citiem Jāņabērniem LNPL rīkotajās Jāņu svinībās Almēlijā. Saktiešiem šī nebija pirmā reize, kad viņi stājās objektīva priekšā — viņi jau daudzkārt pozējuši kā televīzijas raidījumiem, tā citām izrādēm, bet šī bija gan pirmā reize... nācās dejot (un ... dziedāt) pašu latvie... kļūt dalībniekiem ... das vēstures do... Žēl, ka šo jauko d... līdzekļu trūkuma ... iespējams uzņemt ... Kas tā būtu bijusi p... su ņirboņu uz Aln... zaļā fona!

„Sajās filmās e... sniegt dokumentāci... kultūras dzīvi un ... dzīves notikumiem ... teica V. Lēmanis, ... ievadot. „Ar to arī ... dzēm būs saglabāta... mūsu trimdas gait... vadvārdus apstiprin... jūsmīgi aplausi, u... uzšalcās, arī izrād... Tā bija pateicība ... ram par viņa lielo v... filmu iespējams u... tāmās variācijās, ... skatītāju vidū atra... apmierinātais. Varb... meļnieks" vēlējās p... du redzēt kaut ko v... kai savu nodaļu ... jo arī šajos namo... dzīvība, bet ikvien... nājās, ka arī bez ... dokumentācijas v... neatsveŗams paka... das vēsturei.

V. BĒRZKALNA GODINĀŠAN...

Ir patīkami vērot, ka mūsu tautas dzīvais zars, kaut svešās zemēs izkliedēts, ar nopietnību un atsaucību seko notikumiem un godina darbiniekus, kuŗu sniegums ir jo izcils Latvijas dzīvā gara un kultūras uzturēšanai.

Tā Filadelfijas brīvo latvju biedrība 29. oktobrī bija rīkojusi godināšanas vakaru Kultūras fonda laureātam komponistam Valentīnam Bērzkalnam, kas saņēma KF balvu par latviešu dziesmu svētku vēstures sarakstīšanu. Sarīkojuma oficiālo daļu atklāja biedrības pr-ks Jānis Smitchens, apsveicot godināmo komponistu un autoru. Īsu ievadreferātu sniedza vēsturnieks Dr. Nikolajs Vīksniņš. Jo sirsnīgu uzrunu jaunās ... dā teica Maruta K... šingtonas, kas bija ... mūzikas priekšnes... fijas un Vašingtor... un koklētāju kopa... dījumā un Valža ... Še īsti arī varēja v... Bērzkalna ietekmi, ... garu mūsu tautas ... nā un pārdēstīšan... audzes sirdīs.

Atraisītā priek... skandinātas paša... strādātās tautas... arī ansambļa ie... liktās tautas d... tes Zeiles priekšn... ar izjustu dziedāju...

Pie vakariņu ga... tam par līdzšinējo... cās Dziesmu svētk... mitejas pr-ks Lu... uzsvērot Valentīn... nozīmi karoga t... Pie bērnības un ... gaitām ar tautas ... pēju atmiņās pak... auts.

Vakars bija pu... apmeklētāju, kuŗu ... vecākās un vidējās ... tūras darbinieki, k... nītāji un draug... kupls jaunās paau...

PATEICĪBA

Nevarēdams personīgi pateikties visiem apsveicējiem, kas ir sveikuši mani, sūtījuši veltes un adreses manā 80. dzimšanas dienā, izmantoju šī laikraksta vidūtājību, lai sirsnīgi pateiktos visiem, kas mani apsveikuši jubilejā. Es ieslēgšu Jūs visus savās lūgšanās un sūtu Jums visiem virsgana svētību.

Bīskaps Jāzeps Rancāns

Audēja Anna Kazerovska pie saviem audumiem L... Toronto dāmu komitejas rīkotajā bazārā.

TO ZIŅAS

pas ēšanas norisē. Tās saturīgāko daļu aizņēma rakstnieces un etnogrāfes Birutas Senkēvičas stāstījums par veju laiku un ar to saistītajām mūsu senču paražām un ticējumiem. Grūti šo latviešu tautas īpato tradiciju — veju kultu — vispusīgi apskatīt vienas vakarēšanas īsajās stundās, tādēļ jācer, ka B. Senkēviča savāktos materiālus neatstās neizmantotus plašākam darbam par mūsu tautas senajiem tikumiem. Beidzot saistošo stāstījumu, B. Senkēviča mudināja ikvienu klātesošo pieciešoties aicināt tuvo aizgājēju veļus sērst, īsā klusuma brīdī tos pieminot vai saucot vārdā, kā darīja mūsu tēvutēvi. Pēc tam vakarētājas nobaudīja veju mielastu — miežu biezputru, zirņus, paniņas vai pienu un augļus. Vakarēšanā piedalījās 15 vanādzes ar ciemiņiem, rokdarbus strādājot, pakavējoties arī savās atmiņās par veju laika parādībām Latvijā. Pacēlās doma nākošo vakarēšanu rīkot Ziemsvētku laikā arī latvisko tradiciju garā.

● Draudzīgas attieksmes un sekmīga sadarbība izveidojusies starp DV Toronto nodaļu un TL MM klubu, kuŗa valde atvēlējusi nodaļas biedriem un jauniešiem bez atlīdzības izmantot lauku īpašumu Bērzaini šaušanas sacensībām un treniņiem. Tagad DV Toronto nodaļas valde savukārt paziņojusi, ka atvēlējusi telpas savā namā TLMM kluba valdes sēdēm un sanāksmēm. Abu organizāciju valdes paredz, ka draudzīgā sadarbība turpināsies arī savstarpējo sarīkojumu apmeklēšanā un citos pasākumos.

● Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Toronto kopas seniors J. Svilāns 29. oktobŗa sanāksmē referēja par tematu „Vai modernais cilvēks ir laimīgs." Sanāksme notika M. Žvīdres mājā, un tajā piedalījās 20 dzintarieši ar lūgtiem viesiem.

● TLB inženieŗu un tehniķu kopas sanāksmē 11. novembrī pl. 8 vakarā Latviešu namā inž. J. Švanks referēs par būvju pamatošanu Ontario provincē. Šī sanāksme iecerēta draudzīgi saviesīga vakara veidā, un visi interesenti aicināti piedalīties.

● Mākslinieka J. Zuntaka gleznu izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās slēgs 6. novembrī plkst. 9 vakarā. Izstāde vietējā sabiedrībā radījusi dzīvu atsaucību, un vairākas no izstādītām gleznām jau pārdotas.

● Klīvlendas Mārtiņa Lutera latviešu draudzes mūzikālais ansamblis V. Aigares-Ūbelītes vadībā viesosies Toronto, uzstājoties 5. novembrī plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa draudzes vakarā. Ansamblis kuplinās arī 6. novembŗa dievkalpojumu, kuŗā sprediķi teiks viesis — māc. K. Briedis.

● Gaujas gaidu vienības rīkotais Mārtiņvakars notiks 6. novembrī plkst. 5 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Sv. Andreja draudzes bērnu vecāku sapulce notiks 6. novembrī plkst. 4 dienā (tūlīt pēc dievkalpojuma) baznīcas blakustelpās.

● DV Toronto nodaļas un TLB rīkotais Mārtiņvakars notiks 12. novembrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. Ievadījumā Londonas vanadžu kopas iestudētais J. Kūļa Mārtiņvakara uzvedums. Spēlēs A. Virbuļa deju kapella.

PAZIŅOJUMS

Bez jau iepriekš ziņotajiem laikiem, Gundegas Cennes gleznu izstāde W & W galerijā Toronto (830 Yonge St.) būs atvērta arī svētdien, 6. novembrī, no plkst. 2—5 pēcpusdienā.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.

izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.

Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

Kreditsabiedrības aktīvs 1966. gada 31. jūlijā bija $1,605,640.

Neatsveŗams pakalpojums trimdas vēsturei

Vācijas latviešu filmoperātors Valfrīds Lēmanis jau pabeidzis turneju pa Angliju, sniedzot pirmizrādēs savas jaunās filmas par jau mirušo gleznošanas lielmeistaru Toni un latviešu dzīvi trīs trimdas zemēs — Zviedrijā. Vācijā un Anglijā. Tautiešiem Bradfordā un Līdsā bija izdevība ne vien filmā redzēt un dzirdēt, bet arī vaigā sveikt rosīgo jaunās paaudzes politisko darbinieci Viju Poli-Freimani no Zviedrijas, kuŗai bija drosme Chruščova viesošanās laikā Stokholmā toreizējā Kremļa valdnieka „apsveikšanai" palaist ielā visai oriģinālu sarkanā diktātora apsveicēju — sivēnu. Tautieši jūsmoja par šo izdomu un attiecīgos skatus pavadīja aplausiem, bet pēc izrādes arī personīgi spieda roku drošsirdei.

Bradfordā un Līdsā izrādēs noskatījās arī visi deju kopas Sakta un vīru koŗa Daugava dalībnieki, jo aizvadītajos Jāņos viņiem visiem nācās pašiem būt dalībniekiem filmas tapšanā, dziedot un sniedzot deju priekšnesumus, vēlāk priecājoties kopā ar citiem Jāņabērniem LNPL rīkotajās Jāņu svinībās Almēlijā. Saktiešiem šī nebija pirmā reize, kad viņi stājās objektīva priekšā — viņi jau daudzkārt pozējuši kā televīzijas raidījumiem, tā citām izrādēm, bet šī bija gan pirmā reize, kad viņiem nācās dejot (un daugaviešiem dziedāt) pašu latviešu filmai un kļūt dalībniekiem latviešu trimdas vēstures dokumentēšanā. Žēl, ka šo jauko dokumentāciju līdzekļu trūkuma dēļ nav bijis iespējams uzņemt krāsu filmā. Kas tā būtu bijusi par jauku krāsu pirboņu uz Almēlijas parka zaļā fona!

„Šajās filmās esmu vēlējies sniegt dokumentāciju par mūsu kultūras dzīvi un sabiedriskās dzīves notikumiem trimdā," — teica V. Lēmanis, filmu izrādi ievadot. „Ar to arī nākošām ausdzēm būs saglabātas liecības par mūsu trimdas gaitām." Šos ievadvārdus apstiprināja publikas jūsmīgi aplausi, un tie vēlreiz uzšalcās, arī izrādei beidzoties. Tā bija pateicība filmoperātoram par viņa lielo veikumu. Kaut filmu iespējams uzņemt neskaitāmās variācijās, nedomāju, ka skatītāju vidū atradās kāds neapmierinātais. Varbūt dažs „zinātnieks" vēlējās par savu novadu redzēt kaut ko vairāk nekā tikai savu nodaļu namu fasādes jo arī šajos namos pulsē liela dzīvība, bet ikviens tomēr apzinājās, ka arī bez viņu rosmes dokumentācijas veikts liels un neatsveŗams pakalpojums trimdas vēsturei.

A. P.

V. BĒRZKALNA GODINĀŠANA

Ir patīkami vērot, ka mūsu tautas dzīvais zars, kaut svešās zemēs izkliedēts, ar nopietnību un atsaucību seko notikumiem un godina darbiniekus, kuŗu sniegums ir jo izcils Latvijas dzīvā gara un kultūras uzturēšanai.

Tā Filadelfijas brīvo latvju biedrība 29. oktobrī bija rīkojusi godināšanas vakaru Kultūras fonda laureātam komponistam Valentīnam Bērzkalnam, kas saņēma KF balvu par latviešu dziesmu svētku vēstures sarakstīšanu. Sarīkojuma oficiālo daļu atklāja biedrības pr-ks Jānis Šmitchens, apsveicot godināmo komponistu un autoru. Īsu ievadreferātu sniedza vēsturnieks Dr. Nikolajs Viksniņš. Jo sirsnīgu uzrunu jaunās paaudzes vārdā teica Maruta Kārkla no Vašingtonas, kas bija arī ieveda mūzikas priekšnesumiem Filadelfijas un Vašingtonas dziedātāju un koklētāju kopansambļa izpildījumā un Valža Kārkla vadībā. Še īsti arī varēja vērot Valentīna Bērzkalna ietekmi, uzturot dzīvu garu mūsu tautas vērtību kopšanā un pārdēstīšanā jaunās paaudzes sirdīs.

Atraisītā priekšnesumā tika skandinātas paša laureāta apstrādātās tautas meldijas, gan arī ansambļa iekārtojumā saliktās tautas dziesmas. Edītes Zeiles priekšnesums saistīja ar izjustu dziedājumu.

Pie vakariņu galda komponistam par līdzšinējo darbu pateicās Dziesmu svētku karoga komitejas pr-ks Ludvigs Bērziņš, uzsverot Valentīna Bērzkalna nozīmi karoga tapšanas gaitā. Pie bērnības un jaunības kopgaitām ar tautas gara mantu kopēju atmiņās pakavējās L. Linauts.

Vakars bija pulcinājis ap 70 apmeklētāju, kuŗu vidū bija kā vecākās un vidējās paaudzes kultūras darbinieki, komponista cienītāji un draugi, tā arī jo kupls jaunās paaudzes pulks.

L. L.

PATEICIBA

Nevarēdams personīgi pateikties visiem apsveicējiem, kas ir sveikuši mani, sūtījuši veltes un adreses manā 80. dzimšanas dienā, izmantoju šī laikraksta vidutājību, lai sirsnīgi pateiktos visiem, kas mani apsveikuši jubilejā. Es ieslēgšu Jūs visus savās lūgšanās un sūtu Jums visiem virsgana svētību.

Biskaps Jāzeps Rancāns

Audēja Anna Kazerovska pie saviem audumiem Latviešu namā Toronto dāmu komitejas rīkotajā bazārā. Foto: JAK

Soprāns Marta Makvikare un baritons Juris Ciruls ar Editi Timermani pie klavierēm izpildīja koncerta programmu Toronto Sv. Andreja draudzes vakarā pēc Ticības atjaunošanas dievkalpojuma. Foto: J. Liģers

Anglijas skolotāju konference

VERTĪGI REFERĀTI, KURI NOZĪMĪGI VISIEM LATVIEŠIEM SVEŠUMĀ

Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā izglītības nozare aizvadītajos gados jau rīkojusi vairākas skolotāju un skolu darbinieku koferences. Nesen tāda notika Bradfordā, kur pulcējās ap 40 latviešu skolu skolotāju, kuplā skaitā arī šo skolu padomes locekļi, skolu uzturētāju pārstāvji un citi darbinieki, kuŗu intereses saistās vai saistījušās ar jaunatnes audzināšanu. Konferencē piedalījās arī viesi no citām zemēm — skolotāja Baiba Vītoliņa no Zviedrijas un Rietumvācijas valdes jaunatnes daļas vadītājs Dr. J. Platais.

Konferenci ievadīja māc. E. Sarkanbārža vadīts svētbrīdis, bet Bradfordas latviešu skolas pārzinis E. Trēģeris, apsveicot dalībniekus, norādīja, ka skolu dzīvē aizvadītajos gados notikušas pārmaiņas. Laimīga var būt tā skola, kuŗā sācēju skaits pārsniedz beidzēju skaitu. Skolu beidzēju zināšanas nav mazākas, kādas bijušas tiem, kas skolu beiguši pirms 10 gadiem, bet tomēr jākonstatē, ka skolēniem latviešu vārdu krājums gadu no gada kļūst nabadzīgāks. Bērni gan runā latviski, bet domā angliski. Šī ir smaga problēma, kuŗa nav tik viegli atrisināma. Galvenais tomēr ir, ka trimdas skola dod bērniem pirmo latviešu sabiedrību un ieved tos tautas kopības apziņā.

LNPL izglītības nozares vadītājs A. Grigulis, sveicot skolotājus, priecājās, ka konferences dalībnieku vidū ir arī bērnu vecāki un organizāciju pārstāvji, uzsverot, ka latviešu skola trimdā ir visas sabiedrība lieta, tādēļ tā jāsekmē visiem, nākot talkā ar garīgo un materiālo atbalstu. Problēma par jaunās audzes audzināšanu ir ļoti svarīga un arī grūta, jo esam ārpus dzimtās zemes jau vairāk nekā 20 gadu. Ja pēdējos gados audzēkņu skaits latviešu skolās nav mazinājies, tas norāda, ka liela daļa latviešu tomēr atzīst skolas nepieciešamību. Tā nav piepildījušās bažas, ka, trimdai ieilgstot, skolēnu skaits mazināsies, bērni aizmirsīs mātes valodu un iekļausies vietējās tautas vidē.. Strādājot grūtos apstākļos, skolotāji veic slavējamu darbu, būdami ne tikai audzinātāji, bet arī ideālisti. Iesāktais darbs jāturpina un visiem spēkiem jācenšas panākt, lai pēc iespējas vairāk bērnu apmeklētu latviešu skolas.

Bradfordas latviešu skolas audzinātāja V. Rulliņa referātē „Mūsu tautas dejas trimdā" uzsvēra, ka tautas dejas ir viens no spēcīgākajiem mūsu kultūras ieročiem, tām liels pievilkšanas spēks jauniešos. Jau bērnu dārzā uzsākot gaitas, jājauj bērniem iejusties latviskajās rotaļās un dejās, jo latviskā kultūra un jaunatne pašreiz ir mūsu nākotnes eksistences izšķirīgais balsts. Jaunatnes vadības un apmācības darbam jābūt vienotam, mērķtiecīgi un objektīvi koordinētam. Slavējama nopietnība, ar kādu jaunieši rēgulāri pulcējas un nododas dejošanai. Viņi pelnījuši sabiedrības morālo un materiālo atbalstu. Jaunieši ļoti labi nojauš, vai skolotāji, vadītāji un sabiedrība viņu darbu novērtē atzinīgi, vai ne. Kur būs patika un prieks, tur notiks arī bērnu un jauniešu pulcēšanās, darbs sekmēsies. Atzinība, uzslava, kāda balva, pat vienkāršs rokas spiediens vai paldies daudz līdzēs.

Mūsu tautas dejas nedrīkstam uzskatīt par vēsturiski nemainīgām, bet par etnografiskām vai tautas dejām drīkstam tās apzīmēt vienīgi uz zinātniskas dokumentācijas, kvalificētu lietpratēju kolēģijas pārbaudes pamata. Tautas vai etnografiskās dejas apzīmējumu drīkstētu piešķirt dejām, kuŗas gadsimtiem rakstūrīgas zināmai tautai, kuŗu atsevišķie elementi saistīti ar senām tautas tradicijām vai ticējumiem, kuŗas mantojuma kārtā pārgājušas no paaudzes uz paaudzi. Mūsu tautas un nacionālajās dejās atklājas plašs darba lauks deju un mūzikas folkloristiem, vēsturniekiem, valodniekiem u. c., izvērtējot visus publicētos deju krājumus, lai par tiem dotu patiesi objektīvu spriedumu. Nedrīkstam nekā atstāt nekontrolētai pašplūsmei, padodot to dažādām svešniecības ietekmēm. Referente konstatēja, ka pēdējos gados periodikā parādījusies visai nepilnīga un kļūdaina informācija par tautas deju vēsturi. Tautas deju veicināšanai nepieciešami prāvi līdzekļi, bet, diemžēl, ne kultūras fondi, nedz citi kultūras iestādījumi līdz šim tam nav pievērsuši uzmanību. Daudz sarežģījumu deju apmācībās un demonstrējumos sagādā mūzikas trūkums, nemaz nerunājot par latviski mūzikālo pavadījumu. Referente ziņoja, ka Bradfordā nodibināts t. s. „Vecmāmiņas pūrs" jauniešiem. Tam ziedoti jau vairāki tautas tērpi vai to daļas, kas dos iespēju palīdzēt tērpu sagādē tiem, kuŗiem to nav. Ziedojumi nāk no ģimenēm, kuŗu bērni — dejotāji no saviem tērpiem jau „izauguši".

Pēc referāta notika debates. To nobeigumā konferences dalībnieki noklausījās divās paraugstundās, kādas normāli notiek Bradfordas latviešu skolā. Ticības mācības stundā skolotāja E. Sarkanbārde iztirzāja ar bērniem bībeles stāstu par Jāzepu, bet vēstures stundā E. Trēģeris bija izvēlējies tematu par senlatviešu sētu.

Referējot par latviskās audzināšanas līdzekļiem, J. Andrups uzsvēra, ka šis temats ir centrālais visā trimdas dzīvē un tā mērķis ierosināt pārdomas un dot materiālu debatēm. Mūsu mērķis ir izaudzināt trimdas jauno paaudzi par latviešiem, bet, pieejot no bērnu interešu viedokļa, var jautāt, vai viņiem nebūtu vairāk pakalpots, ja uzaugtu tajā vidē, kuŗā dzīvojam, t. i., ja viņus audzinātu par angļiem, zviedriem vai vāciešiem? Atbilde ir katēgorisks nē, jo bērns, kas dzimis no latviešu vecākiem, nes sevī labu daļu iedzimtu īpašību, dispoziciju, kas attīstīsies tikai, izaugot par latvieti. Šīs īpašības apslāpējot, iekļaujoties citā tautā, iegūst t. s. renegāta kompleksu, un šo renegāta lāstu bērns nesīs visu mūžu. Renegāti ir dvēselē ielauzti cilvēki. Audzinot jaunatni citā tautā, mēs to psihiski kropļosim. Tāpēc ne tikai nacionālu apsvērumu dēļ, bet arī tēvīri no humānā viedokļa apstiprināms mūsu mērķis — audzināt jaunatni par latviešiem.

Latviskā audzināšana īstenojama ģimenē, skolā un trimdas sabiedrībā. Ģimene ir vissvarīgākais faktors, galvenais nacionālo spēku avots. Trimdas skola būs sekmīga tur, kur jau ģimene pieglež vērību, lai bērni ietu skolā un uzdevumus sagatavotu. Bet daudzkārt abi vecāki iesaistīti eksistences darbā, tāpēc laimīgas var būt tās ģimenes, kuŗās ir vecmāmiņas vai vecie tēvi. Referents vēstīja par kādas vecmāmuļas varoņdarbu: jauktas laulības bērnu izaudzinājusi par latvieti. Tas ir spilgts latviskas varonības piemērs.

Lai latviešu skolai būtu sekmes, liels darbs veicams pašai ģimenei. Ļoti bieži mācīšana vairāk nepieciešama vecākiem nekā bērniem. Lai viņi spētu izpildīt savu lielāko pienākumu, būtu sagatavojama īpaša rokasgrāmata.

Pieskaroties jautājumam par bērnu skaitu, kas Anglijā apmeklē latviešu skolas, referents norādīja, ka tas visai niecīgs, tikai ap 25%. Tātad, trīs ceturtdaļas paliek ārpus trimdas skolas un skolotāju sniedzamības. Šai sakarā J. Andrups ierosināja visās vietās, kur darbojas latviešu skolas, izraudzīt īpašus darbiniekus — latviskuma misionārus, kas apmeklētu vecākus, kuŗi nesūta bērnus skolā, pārliecinot viņus to darīt, jo latviešu skolas ir vieta, kur bērns nodibina kontaktu ar sava vecuma latviešu bērniem latviskā vidē. Bērns jūt, ka nav latviskais „zvirbulis", un tas viņu morāliski stiprina. Skola arī spēj pareizi un sistēmatiski ievadīt bērnus kultūras pamatelementos. Bērnos jāaudzina lepnums uz latviešu skolu. Bērni skolā jāsūta labākajās dbēbēs. Bērniem jājūt, ka šī diena ir svinīga un svēta. Trimdas skolā jāvalda labai kārtībai, lai cik trūcīga būtu telpa, kuŗā mācības notiek, bet tām jābūt tīrām un uzpostām. Iecejot skolā bērnam jāieiet Istā latviskuma pasaulē. Tā ar ārējiem līdzekļiem psiholoģiski panākams ļoti daudz.

A. P.

(Nobeigums nāk. numurā)

Latviešu virsnieka varonība

Vietnamas karā par varonību jau vairākas reizes apbalvots vltn. Ivars Pētersons no Konektiketas, kur pašu mājā dzīvo viņa vecāki. Tagad kļuvis zināms, ka vltn. I. Pētersons piedzīvojis kādu negadījumu, kas tomēr beidzies laimīgi. Viņa vadītajā helikopterā gaisā pēkšņi kaut kas eksplodējis, bet Pētersons saglabāja aukstasinību un mašīnu tomēr laimīgi novadija zemē, kaut tā nav vairs lietojama. Tā viņš izglābis ne vien pašu, bet arī 3 līdzlidotāju dzīvību. Pēc nepilnas nedēļas pavadīšanas slimnīcā, kur sadziedināti gūtie ievainojumi, vltn. I. Pētersons atgriezies cīnītāju ierindā.

V. Š.

LPB izdos piemiņas markas

Latviešu preses biedrība centrālās valdes sēdē 29. oktobrī Ņujorkā nolēma izdot piemiņas markas ar uzrakstu „Latvian Press in Exile". Zīmējumā uz melna pamata būs redzama zemeslode, tajā ar punktiem atzīmētas vietas, kur iznāk latviešu preses izdevumi; pie katra punkta uzraksts ar attiecīgās valsts nosaukumu. Markas būtu izplatāmas starp tautiešiem un arī cittautiešiem pa 50 pret ziedojumiem. Izsūtīšanu varētu sākt nākamā gada februārī. Metu markām zīmējis mākslinieks J. Cīrulis Bostonā.

Ir grūtības atrast piemērotas telpas Manhatenā literātu ikmēneša sanāksmēm, kuŗas notiktu katra mēneša pēdējā piektdienā. Nolēma meklēt telpas vācu rajonā, kas būtu izdevīgi arī satikšmes un maksas ziņā. Toties jau sarunātas telpas nākamā gada 6. maijā Priedainē, kur iecerēts sarīkojums „Preses pīle zaļumos". Pēc rakstnieku parādes te sarīkojuma otrā daļā varētu būt komiski priekšnesumi Preses biedrības biedru uzvedumā. Arī kokteiļu maisītāji varētu būt pazīstami gleznotāji un literāti. Sarīkojumu pabeigtu ar deju un dažiem pārsteigumiem.

Preses balli valde nolēma rīkot 1968. gada 3. februārī Ņujorkā ar sekojošu rakstnieku rītu nākamajā dienā. Balles rīkošanai izveidos rīcības komiteju, kuŗas pirmais uzdevums būs atrast piemērotas telpas, kas atbilstu latviešu gaumei, par tādām atzīstot veco viesnīcu balles zāles.

Aptauja rāda, ka būtu vēlams rīkot rakstnieku dienas un kongresus kādā no lielākajām latviešu kolonijām, bet pagaidām valde nepieņēma noteiktu lēmumu.

Uz Ziemsvētkiem iznāks Baltbas Bičoles pirmā dzeju grāmata „Atrita" ar LPB atbalstu. Grāmatu iespiež Upeskalna apgāds.

Pēc valdes rīcībā esošām ziņām par iecerēto J. Jaunsudrabiņa piemineklī, tā celšanas komiteja plānojusi sagādāt līdzekļus ar Jāņa Jaunsudrabiņa divu gleznu un daudzu grāmatu izlozi. Piemineklja atklāšana paredzēta nākamā gadā, izmaksa aprēķināta uz nepilniem 4000 dolariem (15.000 vācu markām).

Uzņēma 7 jaunus biedrus: Bonifaci Brisku, Olģertu Cakaru, Māru Efferti, Rūdolfu Gostu, Rorlandu Ozolu, Arturu Rubeni un Jūliju Sakni.

I.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Pēc ilgas slimošanas 20. oktobrī Ņujorkā mirušais Renē Vilis Māsens dzimis 1935. gada 28. augustā Parīzē diplomāta Vilja Māsena ģimenē. Viņš bija elektronikas inženieris un gatavojās doktora grada iegūšanai, strādāja Starptautiskajā telefona un telegrafa uzņēmumā. Aizlūgums notika 23. oktobrī, pēdējā gaitā izvadīts 25. oktobrī. Aizlūgumu un izvadīšanu vadīja prāvests N. Trepša.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes palīdzības fonds izsūtījis draudzes locekļiem aicinājumus ziedot palīdzības darbam. Arvien vairāk palīdzība vajadzīga vietējiem tautiešiem, kā arī veco ļaužu atbalstam Vācijā un dažos gadījumos arī latviešiem dzimtenē un plašajā Pad. savienībā. Iepriekšējos gados draudzes palīdzības fonds pa lielākai daļai izsūtīja atsevišķus ziedojumu sarakstus, sadalot draudzes locekļus pa rajoniem, kuŗus apstaigāja ziedojumu vācēji. Tikai rajonos, kuŗos dzīvoja maz draudzes locekļu, izsūtīja atsevišķus aicinājumus. Šogad palīdzības fonda vadība mainījusies un mainīts arī līdzekļu vākšanas veids. Šogad atsevišķi aicinājumi izsūtīti visiem draudzes locekļiem, no kuŗiem sagaida ziedojumus.

● Ņujorkas latviešu organizāciju padomes rīkotais Latvijas valstssvētku akts notiks 13. novembrī mākslas arodskolas aulā, 57. ielas un 2. avenijas krustojumā Manhatenā. 12. novembrī, pl. 8 vakarā notiks kopīgs akts Ņudžersijas draudzēm Elizabetē, Sv. Marka luterāņu baznīcā, piedalīties prāv. K. Birzniekam, māc. Ž. Kristbergam, māc. R. Zariņam un ērģelniekam A. Bērzkalnam.

● Ņujorkas pavalsts tieslietu padomnieka Luja Lefkovica darbiniece Dace Epermane izsūtījusi Ņujorkas latviešiem un citiem iespējamiem Lefkovica atbalstītājiem aicinājumu balsot par viņu. Lefkovics šai amatā darbojas 10 gadu un pēc pievienotā raksta daudz darījis Ņujorkas likumu uzlabošanai.

ELIZABETE

● Elizabetes-Ņuarkas latviešu ev.-lut. draudzes valde, revīzijas komisija un nekustama īpašuma fonds, izvērtējot rakstveidā izdarīto nobalsošanu par baznīcas iegādi, konstatējuši, ka balsošanā piedalījušies 80,8% no pilntiesīgajiem draudzes locekļiem, par baznīcas iegādi nododot 52,2%, pret — 17% un atturoties — 11,6% balsu.

Tā kā saskaņā ar draudzes statūtiem par baznīcas pirkšanu nav dabūts ⅔ draudzes locekļu balsu, draudzes pārvalde atteikusi ievadītās sarunas izraudzītās baznīcas pirkšanai un meklē jaunu objektu. Draudze pašreiz arī ir bez mācītāja, bet valde tādu meklē. Starplaikā draudze iztiek ar viesu mācītājiem — prāv. K. Birznieku un Dr. K. Bilzenu. Draudzes padome izraudzījusi komisiju draudzes statūtu pārstrādāšanai. Komisijā darbojas draudzes pr-ks V. Lejnieks, nekustama īpašuma fonda komitejas pr-ks H. Špechts, draudzes kasieris K. Lielmanis un padomes loceklis K. Steģis. Komisija jau izstrādājusi jauno statūtu projektu, kuŗu nodos padomes akceptam un pilnsapulcei pieņemšanai.

V. N.

GRAND RAPIDI

● Losandželosas latviešu cejošā teātŗa viesizrāde ar A. Brigaderes lugu „Ilga" 25. oktobrī, par spīti darbdienas vakaram, bija sevišķi labi apmeklēta. Pēc izrādes vairāki apmeklētāji atzina, ka bijis vērts šāda veida iestudējumu redzēt. Tēlotājiem tika ziedu veltes un daudz sumināJumu. Tālajiem ciemiņiem pateicās Latviešu biedrības pr-ks A. Meiers.

● Grand Rapidu YWCAs telpās bija rīkots dažādu tautu ēdienu „bufetes galds", lai parādītu, kas katrai tautībai raksturīgākais. Reprezentējas arī latvieši, kuŗi bija pagatavojuši tortes un pīrādziņus, dekorējot galdus ar latviskiem svečturiem un tautiskām lellēm. Poļi, grieķi un lietuvieši sniedza arī mūzikas priekšnesumus. — Organizācijas darbos no latviešu puses piedalījās Z. Kārkliņa, B. Matisone un A. Bērziņa. Z. Kārkliņas uzņēmums tautas tērpā bija redzams arī vietējā amerikāņu laikrakstā „Grand Rapids Press".

V. Z.

SANFRANCISKO

● Izskanot 22. oktobŗa dievkalpojumam, pēkšņi mira Ziemeļkalifornijas latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas goda priekšniece Zuzanna Dobele, kuŗa ne vien ar sirdsdedzi strādāja draudzes darbā, netaupot arī personīgo līdzekļu, bet gados, kad pēc otra pasaules kaŗa latvieši sāka iecelot ASV, daudziem palīdzēja ar galvojumiem. Viņas nama durvis vienmēr bija atvērtas visiem, kas vēlējās iegriezties. Pēc aizlūguma 25. oktobŗa vakarā, aizgājēju dienu vēlāk pēdējā gaitā izvadīja prāv. A. Ernstsons, sēru mūziku un dziesmas atskaņojot vietējiem mākslinieķiem. Kuplais izvadītāju pulks un daudzie vainagi un ziedi liecināja par aizgājējas devumu draudzei un sabiedrībai.

— s

KOLORADO SPRINGA

● Draudzes dāmu komiteja 22. oktobrī bija rīkojusi sadraudzīgu vakaru, kuŗā Olga Strause inscenēja savu drāmatizējumu pēc A. Voitkusa humoreskas „Mākslas darbu izvērtēšana". Inscenējumā piedalījās Vēsma Žīgure, Ieva Bērziņa, Kristīne Bērziņa, Brigita Žīgure, Olga Strause, Anda Zirnīte un Dace Iverte. Bija arī mantu loterija, bet azaidā desiņas un cūkas šņukurs ar kāpostiem.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI IEL. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultkieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure. Iemaksa $5.000, atlikums uz izdevīgām obligācijām.

Bloor — Jane: Atsevišķs 6 istabu dubultkieģeļu bungalovs, ūdens - eļļas apkure, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums brīvs no obligācijām.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultkieģeļu bungalovs, ūdens - eļļas apkure, garāža. Kopējā cena $19.900, iemaksa $4.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTO SO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISA PILSĒTA.

Māja zem varavīksnes

(Pārnesums no 3. lpp.)

tu izmantojis tikai tādēļ, lai vērstu uz sevi uzmanību."

Grības arī par Žilinska darbiem teikt to pašu. Blakus krāsu improvizācijām, kuŗas piedēvēju meistara gribai kādā problēmā aiziet līdz iespējamam galam, Žilinskim arvien ir kāds impulss, motīvs, ap kuŗu viņš veido kādu krāsu rakstu, ainavu, kluso dabu, portretu. Tur tad viņš izvērš savu emocionālo stāju vizuālā krāsu parādē. Vai tās ir tikko iezīmējamas mājiņas Itālijas jūrmalā, vai grāmatas piramidālā kompozicijā, kur viena atvērta apakšā un uzziedējusi ar ikvienu lapu tūkstoš un vienas pasakas krāšņumā. Vēl vairāk to var teikt par portretiem. Enota seja paliek skatītājam tāla un noslēpumaina, bet gaisma atplaukst matos, mākslinieka domas atveras tērpa kroku fantastiskā kārtojumā, kas piešķir portretam daudzveida bagātību. Tā tas ir viņa portretos „Māte ar bērnu", „Meitene", „Saimnieks".

Tāls ir ceļš, kuŗu Eriks Žilinskis gājis savā attīstībā, meklēdams pēdējos krāsas noslēpumus. No tumšas, pacietas un gludas viņš nonācis pie košas un gaišas krāsas, kuŗas platais, irdais un sikstais triepiens pats izstaro gaismu un runā ar vitālu dinamiku, būdams tuvs dabai — maigs un saplūdināts.

Pārrunās lēnām nonākam pie jautājuma par latvisko mūsu glezniecībā, kas dažādu novirzienu un paaudžu mākslinieku varētu vienot kādā latviskā īpatībā.

„Man liekas, ka īpatība būs atkal meklējama krāsā," Žilinskis izteic savu pārliecību. „Tā ir mūsu ziemeļu daba pati, kuŗā nav cietu, pliku, spilgtu krāsu. Mums tās ir maigākas, saliedētas, tās ir gaišas, nebūdamas uzbāzīgas. Ja domās pārstaigā visus trimdā redzētos darbus, tad liekas, ka to var pieņemt par patiesu atziņu." Arī manas domas ir tās pašas, jo vai gan ziemeļnieku daba, lai kādos apstākļos un ietekmē nonākusi, tomēr negribēs izteikt savas ieceres paša dabas krāsu gammā? Mums taču nakts un diena netiek nogriezta ar vienu cirtienu, bet mainās ar miglu un dūmaku. Arī ziema un vasara nomaina viena otru ne strauji, bet ar pāreju atnākšanu un aiziešanu un pustoņu neiedzīvotā bagātību, kas mērkti mirdzumā un maigumā. Viss tas ne tikai izpaužas akvarejos ar lielu meistarību, bet arī eļļas technikā. Īpatību paturēt tematikā ir grūti tur, kur visu noteic zināmas direktīvas mākslas dzīvei vispār. Trimdā arī liekas, ka ikviena mūsu meistara darbs, iekļikts citu tautu mākslinieku darbu vidū, runā par krāsu lēnīgām un gaišām pārejām, kuŗas vada asinis mūsu gleznotāja rokā un mūsu dvēseles meklējums viņa acīs.

Atvadoties no Erika Žilinska, no viņa mājas zem varavīksnes, gribētos paņemt līdz kaut mazu daļu no tās starojuma, lai tas gaismotu manu sienu. Jo tā ir varavīksne, kas tik ļoti atgādina dzimtās debesis.

Baltiešu draudzības . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

izpildot solopartiju) un A. Kalniņa „Spēka vīrus". Sekoja igauņu jauktā koŗa Kungla dziedātās divas un lietuviešu ansambļa Sukurys četras dziesmas, no pēdējām divas bija komponējis T. Burokas, pats arī četru dāmu un trīs vīru kopdziedājumus pavadīdams pie klavierēm, bet pārējās divas dziesmas sniedza vienīgi dāmu kvartets, vienai no dalībniecēm spēlējot pavadījumu ar akordeonu.

Igauņu vīru koris Koit sava jaunā diriģenta A. Tomsalu vadībā nodziedāja divas dziesmas, pēc tam auditorijas priekšā, jūsmīgu aplausu sveikti, stājās apvienotie latviešu un igauņu vīru koŗi (Daugavas un Koit dziedoņi), kas oriģinālvalodās nodziedāja T. Vetika „Kuu" un J. Vītola „Mežezeru".

Programmas otrā daļa bija veltīta tautas deju priekšnesumiem. Arī tajos „vārds" piederēja visu trīs tautu deju kopām, kas skaitliskā sastāvā gan nelikās tik kuplas kā agrākajos gados. Ar mazu (ir augumā, ir gados) „junioru" grupu šoreiz bija reprezentēti igauņi. Latviešu un lietuviešu kopas bija kuplākas, mūs pārstāvēja Saktas dejotāji, bet lietuviešu Atžalinas divas jauniešu kopas. Saktas sniegumā M. Liepiņas vadībā ietilpa „Muškadrilis" un „Saules deja", bet apvienotajam sniegumam latvieši bija izvēlējušies „Dzelteno kumeliņu".

Visu deju kopu vadītājas, kā arī visi koŗu diriģenti, saņēma pateicības ziedus, kas, protams, simbolizēja arī pateicību visiem pārējiem programmas izpildītājiem, bez kuŗu atsaucības un ziedošanās gribas šāds kopīgs sarīkojums nebūtu iedomājams.

Pēc lietuviešu pārstāvja A. Diepetra nobeiguma vārdiem un kopīgi nodziedātas Anglijas himnas aizvijās atkal visi karogi, un viesi varēja nodoties deju priekiem. Visai lielu interesi modināja arī DVF Bradfordas nodaļas vanadžu daiļamatniecības darbu stends un latviešu grāmatu galds. Tādu bija iekārtojuši arī lietuvieši.

A. P.

NOSŪTIET NAUDU UZ LATVIJU
Nauda nosūtīta caur GRAMERCY tiek izsniegta kā nauda caur ārzemju tirdzniecības banku Maskavā. Jūs esat nodrošināti tikai ar licenzētu firmu pakalpojumiem.
BEZ SLAPTNIECĪBAS. NAV APSLEPTU MAKSĀJUMU.
Mums ir 20 gadu pieredze klientu apkalpošanā.
Visi pārvedumi garantēti pilnos apmēros un apdrošināti. Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošinātās: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. Piegāde 2 nedēļās. Bez atvilkumiem. Tarifs: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street, Newark, N. J. USA.

Augstākās kvalitātes krievu ražojumi.
SPECIĀLI!
Pazeminātas cenas uz svētkiem automobiļiem līdz 15. decembrim.
Izmantojiet šo piedāvājumu!
Volga Gaz — 21R— $ 2.365,19
Volga Gaz 21—US deLuxe $2,553.70
Moskvič 408 E, 5 vietīgs $ 1954,88
Moskvič 408, 4 vietīgs, $1,759.39
Zaporozhets mazais vāģis $ 957,60
Vai sūtiet US dolaru dāvanu kuponus preču izvēlei jaunajos Dolaru veikalos. Par šiem pakalpojumiem nav jāmaksā.
Pieprasiet mūsu jaunāko piedāvājumu katalogu ar rietumu pārtiku un tekstilijām.
GRAMERCY
118 E 28th Street, New York, 10016.
Dib. 1945. g.

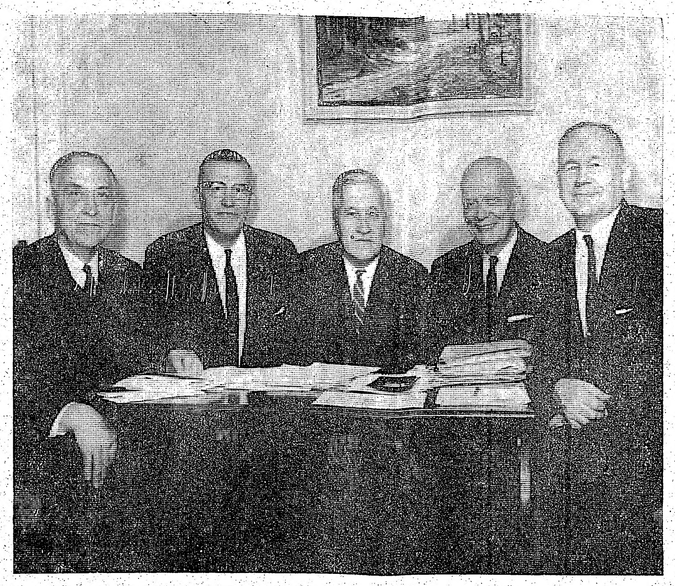

Latviešu kreditsabiedrību apvienības valde, kas pulcējās sēdē Milvokos: no kreisās — latviešu banku kalendāra redaktors P. Rasiņš, vicepriekšsēdis K. Norvelis, priekšsēdis A. Svenne, sekretārs N. Kļaviņš un statistikas daļas vadītājs J. Gaigals. Foto: A. Graudiņš

MŪSU KOPDARBĪBA

IEROSINĀTS DIBINĀT APDROSINĀŠANAS SABIEDRĪBU PIE LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBU APVIENĪBAS

Milvokos 22. oktobrī notika Latviešu kreditsabiedrību apvienības valdes sēde, kuŗā piedalījās A. Svenne un P. Rasiņš no Toronto, K. Norvelis no Klīvlendas, N. Kļaviņš un J. Gaigals no Milvokiem, kā arī vietējās kreditsabiedrības pārstāvji V. Aparjods un J. Druvaskalns.

Sēdes darba kārtībā bija vairāki ļoti nopietni latviešu kreditsabiedrību darbības jautājumi. Cita vidū ļoti nopietnas pārrunas izraisīja jautājums par tām ievērojamajām naudas summām, kuŗas latviešu kreditsabiedrības maksā dažādām apdrošināšanas un uzraudzības iestādēm. Sēdes dalībnieki atzina, ka šīs summas par lielām un ka latviešu kreditsabiedrības nesaņem atpakaļ pakalpojumus pietiekamā lielumā un vairumā resp. administrātīvo un citu izdevumu segšanai tiek izlietoti pārāk lieli kreditsabiedrību līdzekļi. Tādēļ valde atzina, ka visi šie līdzekļi būtu paturami pašu latviešu rokās un izlietojami latviešu kreditsabiedrību augšanai un tālākai attīstībai.

Pārrunājot propagandas un jaunu kreditsabiedrību dibināšanas jautājumu, valde konstatēja, ka iedarbīgi šo darbu varētu veikt tikai tad, ja apvienībai būtu līdzekļi viena darbinieka algošanai, kuŗš tad apbraukātu latviešu centrus visā Ziemeļamerikā un organizētu jaunas kreditsabiedrības, kā arī pārraudzītu jau pastāvošās. Valde atzina, ka labs, bet ne tik iespaidīgs propagandas materiāls ir arī skrejlapas, tomēr tām nozīme tikai tad, ja tās varētu izdot rēgulāri un izplatīt iespējami plašāsa tautiešu masās. Ievērojot to, ka apvienībai pašreiz nav pietiekoši līdzekļu šim propagandas veidam, nolēma pagaidām skrejlapu izdošanu atlikt.

Sēdē apspriliņāja arī 1966. gada „Latviešu banku kalendāra" pārskatu un pārrunāja 1967. gada izdevuma sagatavošanu, atzīstot, ka kalendārs ir labs propagandas materiāls, kādēļ tā izdošanu turpināma. Šogad tas izņāks kopīgā izdevumā visā brīvajā pasaulē pastāvošajām latviešu kreditsabiedrībām, būs apm. 200 lappušu biezs, metiens 7500 eksemplāru. Līdzšinējā atsaucība kreditsabiedrību kalendāram bijusi ļoti laba; tam piesūtījuši zīņas un materiālus visas 16 brīvajā pasaulē pastāvošās latviešu kreditsabiedrības. Kalendāra sagatavošanas izdevumus galvenokārt sedz latviešu saimnieciskie darbinieki ar sludinājumiem.

J. Gaigals ziņoja par kreditsabiedrību statistikas ziņu vākšanu un apstrādāšanu. Arī te kreditsabiedrību atsaucība bijusi laba. No 16 kreditsabiedrībām statistikas ziņas sniegušas 14. Šīs ziņas J. Gaigals apstrādājis un sakopojis, kādēļ varēja jau ziņot par pirmajiem reālajiem skaitļiem latviešu kreditsabiedrību darbībā uz 1965. gada 31. decembri. Izrādās, ka 14 latviešu kreditsabiedrībām uz šo laiku bija gandrīz 5000 biedri, bet to kopīgais aktīvs ap 2,5 milj. dolaru. Šie skaitļi ir jau iespaidīgi, bet tomēr vēl neapmierina. Ja visā brīvajā pasaulē šodien dzīvo ap 120.000 latviešu, tad 5000 kreditsabiedrību biedri veido tikai 5% no šī skaita. Pamatojoties uz skaitļiem, var arī aprēķināt, ka visu latviešu kopīgais kapitāls varētu būt vismaz 50 milj. dolaru, kas arī sakrīt ar nelaika tautsaimnieka J. Platā jau agrāk, pēc citiem avotiem, aprēķināto skaitli, tāpat sakrīt ar jau iepriekš aprēķināto faktu, ka peļņa varētu būt 1,5 milj. dolaru gadā, ja visi tautieši noguldītu savu naudu pašu latviešu kreditsabiedrībās. Ar šādu summu mēs varētu apmierināt visas mūsu sabiedriskās vajadzības, uzcelt skolas, baznīcas un tautas namus, kā arī noenkurot jauniešu iecerēto kuģi Baltijas jūrā.

Valde nolēma sasaukt trešo latviešu kreditsabiedrību konferenci Montrealā 1967. gadā pasaules izstādes laikā. Par konferences laiku vēl sazināsies ar Montrealas un citām kreditsabiedrībām. Valde arī vienojās, ka vēlams sasaukt paplašinātu apvienības valdes sēdi Sanfrancisko turienes dziesmu svētku laikā. Uz šo sēdi dosies vairāki apvienības valdes locekļi, tajā aicinās piedalīties arī visus kreditsabiedrību darbiniekus un amatpersonas, kuŗiem iespējams ierasties dziesmu svētkos. Par šo jautājumu vēl sazināsies ar Dienvidkalifornijas latviešu kreditsabiedrību.

Sēde priekšsēža A. Svennes vadībā ritēja raiti un ilga no plkst. 11 rītā līdz 6 vakarā, kad tālo ceļu braukušie valdes locekļi devās atpakaļ uz savām dzīvesvietām.

A. S.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E., Toronto 1, Ontario.

LA atsevišķi eksemplāri dabūjami
O. ANDERSONA
DELIKATEŠU VEIKALĀ
26. Market St., Hamilton, Ont., kā arī
„NORTHLAND GROCERY"

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Adrese: .....
Mr., Mrs., Miss. .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Mārtiņu galds

Mārtiņos saimniece galdu pārklāj ar linu galdautu, izrotā to ar krāsainām lapām, labības vārpām, Mārtiņrozēm un svecēm. Mārtiņdienā mēdz ēst gaili vai cekulainu vistu, kuŗu upurē Mārtiņam par godu. Putnus pasniedz ceptā veidā māla bļodā, klāt liekot kājas un galvu. Pie ceptas gaļas piedevās dod sautētus burkānus un zirņus. No citiem gaļas ēdieniem pasniedz vārītas cūkas kājas, ribas, putraimu desas, sautētas aknas un sirdi. Putnu gaļai un ceptām putraimdesām klāt pasniedz brūkleņu ievārījumu. Vēl Mārtiņu galdā var likt pītis (kamus), slokatņus (pīrāgus), rupjo kviešu plāceņus, ar mizu ceptus kartupeļus un medus rausi.

Desas līkumus, plāceņus, medus rausi, kā arī citus ēdienus liek galdā nesagrieztus. Uz galda netrūkst arī ābolu un Kurzemē sklandu rausu. Klāt piedzēra alu vai medalu, bet netrūka arī degvīna.

Daudzinātajai Mārtiņzosij ar šiem latviskiem svētkiem nav nekāda sakara, bet tā kā tagad to ēd gandrīz ikvienā mājā, pakavēšos arī pie zoss sagatavošanas vispār.

ZOSS CEPETIS

Pirms lietošanas notīrītai zosij nocērt galvu un kājas, kaklu saliec zem viena spārna, stilbus un spārnus pievelk pie ķermeņa, stilbiem izveŗ cauri diegu un sasien. Putnu no visām pusēm iezied ar sāli, liek uz pannas ar krūts pusi uz leju, pārlej ar vārītu ūdeni, cep krāsnī, bieži aplaistot. Tā sagatavota zoss vienādi apcepsies, nesadegs un izskatīsies glīta.

Ja pannā sakrājas daudz tauku, tie jānosmeļ. Lai gaļa būtu irdenāka, tad 20 minūtes pirms gatavības to ieteicams pārlaistīt ar aukstu ūdeni. Zoss jācep 2—3 stundas. Gatavam zoss cepetim jābūt gaiši brūnā krāsā. Cepetim izņem diegus, sadala glītos gabalos un liek sakarsētā bļodā.

Mērci sagatavo no šķidruma, kuŗā zoss cepusies: nosmeļ liekos taukus, sakarsē, atvāra no pannas gaļas sacepumus, pieliek mazliet miltus un nedaudz karsta ūdens. Mērci izkāš un cepeti pirms pasniegšanas pārlej ar karstu šķidrumu.

Zoss cepeti pasniedz ar sutinātiem kāpostiem, ceptiem kartupeļiem, āboliem, brūkleņu vai dzērveņu salātiem.

Mājas apstākļos var pagatavot arī medalu, ņemot 1 mārc. iesala, 10 litru ūdens, ap 50 gr. (4 gab.) rauga, medu pēc garšas un 2—3 mārc. cukura. Alum jāņem svaigais raugs, kas pērkams nelielos gabalos. Ūdeni uzvāra, pieliek iesalu, cukuru un atdzesē līdz 30 gradiem C. Tad pieliek siltā ūdenī atšķaidītu raugu un siltā vietā raudzē, kamēr cukurs šķidrumā vairs nav jūtams. Pēc tam dzērienu stipri atdzesē, un īsi pirms pasniegšanas galdā pieliek medu pēc garšas.

Ja vēlas raudzēt, novāra apiņus un pievieno pēc vajadzības.

—bs—

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

5. novembrī, plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes vakars ar Klīvlendas Mārtiņa Lutera latviešu draudzes mūzikālā ansambļa koncertu V. Aigares - Ūbelītes vadībā.
6. novembrī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
6. novembrī — plkst. 5. pēcp. Latviešu nama sarīkojumu zālē LPB Kanadas kopas rīkotais literāri-mūzikālais vakars. Piedalās tenors Alfreds Poriņš, — pianiste Edite Timermane, rakstnieks Arnolds Rasa, aktieris Voldemars Pukats u.c.
11. novembrī — pl. 8 vak. Toronto studeņu korporāciju kopas gadskārtējais slēgts tējas vakars Latviešu namā.
11. novembrī — pl. 8 vakarā Latviešu namā TLB inženieŗu un tehniķu kopas rīkotais inž. J. Švanka referāts; pēc tam tēja.
12. novembrī — plkst. 7.30 vak. Mārtiņu balle Latviešu namā. TLB un DV sarīkojums.
13. novembrī — pl. 2 p. p. Varoņu piemiņas dievkalpojums Saulainē pie Kritušo karavīru pieminekļa.
13. novembrī pl. 2 P. Geistauta, A. Kalniņas un V. Leinveberes koncerts Latviešu namā.
18. novembrī — plk. 8 vakarā Latviešu namā: LNAK valstssvētku pieņemšana un A. Lapiņa gleznu skates atklāšana.
19. novembrī — pl. 8 vakarā Latvijas valstssvētku akts Ītona auditorijā.
20. novembrī — pl. 7 vak. Vasarsvētku draudzes dievkalpojums. Par tematu „Uzvaras dzīve" runās D. Miķelsons.

No 24. novembŗa — 26. novembrim Teātŗa dienas Toronto.

26. novembrī — plkst. 18.30 Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienības Kanadā atceres vakars. Ieeja pret ielūgumiem.
26. novembrī — plkst. 7.30 vakarā Toronto katoļu vienības Rudens balle ar bazāru, Lansdowne — Assembly Hall pie Queen Str.
30. novembrī — trešdien, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteina temats: „Nervi, temperaments, personība." Dziedās Pēteris Geistauts.
3. decembrī — pl. 7 vak. Dainas koŗa koncerts Latviešu namā, pēc koncerta deja.
3. decembrī — no pl. 10—8 vak. tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās.
10. decembrī — plkst. 4 pēcpusdienā DV Toronto nodaļas bērnu eglīte Latviešu nama augšējā zālē; plkst. 8 vakarā turpat eglīte pieaugušiem.
10. un 11. decembrī — Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš ar bazāru Latviešu namā.

8. aprilī — Vīrukoŗa Viesturs gadskārtējais koncerts —balle.

1967. GADA MODEĻI
CHEVROLET OLDSMOBILE
CAMARO
CHEVY II CHEVELLE
ROBERTSON MOTORS 1515 Danforth Ave. Toronto
Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis Hans PLAUDE
HO 6-1131
Nekavējieties piezvanīt

JAUNUMS — OFICIĀLI — JAUNUMS
PILNĪGA GARANTIJA — NAUDU UZ
caur Vneshposyltorg Maskavā US DOLARU DĀ
KUPONI speciāliem dolaru veikaliem vai SKA
NAUDĀ RUBĻOS
Pēc kursa: 9 rubļi — par US $ 10.00
BEZ ATVILKUMIEM — saņēmējs saņem pilnu
NAV SŪTĪŠANAS NODEVU. Izdevumus
Vneshposyltorg.
PASŪTINIET TIKAI CAUR
Intertrade Expre Corp.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, U.S
Pieprasiet jauno cenrādi.

PUĶU VEIKALS
Venus
Ziedi un zie tojumi visān bām
Piegādā Lielt oronto ro pārsūta uz visām pilsēt jā pasaulē. 231 Roncesva tālr. LE 4—4645, Toro darba LE 3—4037.
A.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE

K. RANG
SKAŅO UN LA
KLAVIERES
Zvanīt vakaros 463-9613, Toronto

A. EGLITIS — TV RENTA
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE

INTERIOR
by AUSEKLIS JANS
Paklāji — vietējie un impor
Aizkari — Mēbeles — tīka v
valrieksta koka — Eļļas gle
2912 DANFORTH AVE., TORONTO
telefons 698-1469

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krā
ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 8—5198, Toronto.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOM
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

LAUDE
LATVIEŠKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅ
Zeltkales
Aldonas KIVLENIE
VEIKALĀ UN DARBNICĀ 964½ Bloor St. W., Tor
Ont., tālr. 533—2837 Tautiešiem

MĒS IESPIEŽAM
LAULIBU un IESVĒTIBU IELŪGUMU KART
VIZITKARTES
DOKUMENTUS BIEDRIBU VAJADZIBĀ
KONCERTU PROGRAMMAS
SARIKOJUMU BILETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSN
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZĀM NODOT LAIKUS
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

PASI SAVUS IPAŠUMUS!

wrence: Atsevišķs 5 istabu dubult- ūdens - eļļas apkure, garāža. Kopē- maksa $4.500.

NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ LA IZVĒLĒ VISA PILSETA.

ņu galds

nār- rītu ūdeni, cep krāsnī, bieži ap- to laistot. Tā sagatavota zoss vie- vār- nādi apcepsies, nesadegs un iz- ēm. skatīsies glīta.

vai Ja pannā sakrājas daudz tau- tār- ku, tie jānosmeļ. Lai gaļa būtu iedz irdenāka, tad 20 minūtes pirms lie- gatavības to ieteicams pārlais- otas tīt ar aukstu ūdeni. Zoss jācep our- 2—3 stundas. Gatavam zoss ce- aļas petim jābūt gaiši brūnā krāsā. kas Cepetim izņem diegus, sadala glī- sau- tos gabalos un liek sakarsētā ga- blodā.

klāt Mērci sagatavo no šķidruma, mu. kurā zoss cepusies: nosmeļ lie- ītis kos taukus, sakarsē, atvāra no us), pannas gaļas sacepumus, pieliek nizu mazliet miltus un nedaudz kar- rau- sta ūdens. Mērci izkāš un cepeti pirms pasniegšanas pārlej ar me- karstu šķidrumu.

nus Zoss cepeti pasniedz ar sutinā- alda tiem kāpostiem, ceptiem kartu- ēmē peļiem, āboliem, brūkleņu vai valu dzērveņu salātiem.

ieg- Mājas apstākļos var pagatavot ar arī medalu, ņemot 1 mārc. ie- nav sala, 10 litru ūdens, ap 50 gr. gad (4 gab.) rauga, medu pēc garšas pa- un 2—3 mārc. cukura. Alum jā- ošā- ņem svaigais raugs, kas pērkams nelielos gabalos. Ūdeni uzvāra, pieliek iesalu, cukuru un atdzesē līdz 30 gradiem C. Tad pieliek zo- siltā ūdenī atšķaidītu raugu un klu šķidrumā vairs nav jūtams. Pēc bus tam dzērienu stipri atdzesē, un na, īsi pirms pasniegšanas galdā pie- sa- liek medu pēc garšas. ie- Ja vēlas raudzēt, novāra api- ar ņus un pievieno pēc vajadzības. vā- —bs—

ımu kalendārs

19. novembrī — pl. 8 vakarā Latvijas valstssvētku akts Itona auditorijā.

Sv. 20. novembrī — pl. 7 vak. Vasar- ars svētku draudzes dievkalpojums. era Par tematu „Uzvaras dzīve" ru- an- nās D. Miķelsons. es

No 24. novembra — 26. novem brim Teātra dienas Toronto.

ujas 26. novembrī — plkst. 18.30 Lat- kars viešu namā Latviešu virsnieku cju- apvienības Kanadā atceres va kars. Ieeja pret ielūgumiem.

ecp. 26. novembrī — plkst. 7.30 vaka- zālē rā Toronto katoļu vienības Ru- tais dens balle ar bazāru, Lans- Pie- downe Assembly Hall pie iņš, Queen Str. ane,

30. novembrī — trešdien, pl. 8 ak- vak. Latviešu namā Reliģiski u.c. ētisku pārdomu vakars. Māc. ron- R. Ekšteina temats: „Nervi, pas temperaments, personība." va- Dziedās Pēteris Geistauts

3. decembrī — pl. 7 vak. Dainas Lat- kora koncerts Latviešu namā, un pēc koncerta deja. J

3. decembrī — no pl. 10—8 vak. ēja, tradicionālais Ziemsvētku tir- vak. dziņš Sv. Jāņa baznīcas sarīk. mā. telpās.

10. decembrī — plkst. 4 pēcpus- ro- dienā DV Toronto nodaļas ims bērnu eglīte Latviešu nama viru augšējā zālē; plkst. 8 vakarā turpat eglīte pieaugušiem.

, A. 10. un 11. decembrī — Daugavas kon- Vanagu tradicionālais Ziem- svētku tirdziņš ar bazāru Lat- arā viešu namā. sts- api-

8. aprilī — Virukoŗa Viesturs gadskārtējais koncerts —balle.

IO 6-1131

JAUNUMS — OFICIĀLI — JAUNUMS
PILNĪGA GARANTIJA — NAUDU UZ USSR
caur Vneshposyltorg Maskavā US DOLARU DĀVANU KUPONI speciāliem dolaru veikaliem vai SKAIDRĀ NAUDĀ RUBĻOS
Pēc kursa: 9 rubļi — par US $ 10.00
BEZ ATVILKUMIEM— saņēmējs saņem pilnu summu.
NAV SŪTĪŠANAS NODEVU. Izdevumus samaksā Vneshposyltorg.
PASŪTINIET TIKAI CAUR
Intertrade Express Corp.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, U.S.A.
Pieprasiet jauno cenrādi.

PUĶU VEIKALS
Venus
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

K. RANGA
SKAŅO UN LABO KLAVIERES
Zvanīt vakaros 463-9613, Toronto

A. EGLĪTIS— TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

INTERIORS
by AUSEKLIS JANSONS
Paklāji — vietējie un importētie
Aizkari — Mēbeles — tīka vai valrieksta koka — Eļļas gleznas
2912 DANFORTH AVE., TORONTO 13
telefons 698-1469

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 3—5198, Toronto.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Ont., tālr. 533—2837 Tautiešiem atlaide

MĒS IESPIEŽAM
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
VESTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

S. & G. TIRE SERVICE
459 Roncesvalles Ave., Toronto
Tel.: LE 4-6602
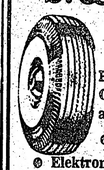
Pārdod a m: DOMINION ROYAL, DUNLOP un GOODRICH augstākās kvalitātes ziemas riepas, kā arī RITEŅUS par vairumtirdzniecības cenām.
Vulkanizējam un atjaunojam jūsu vecās riepas.
Elektroniska riteņu balansēšana. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz 7 vakarā. Sestdienās līdz 4 pēcpusdienā.
ZEMAS CENAS. GARANTĒTS DARBS. Latviešiem ATLAIDE.

IMANTA
PARCEL SERVICE
OLDMARKEN 12, BAGSVAERD
COPENHAGEN — DENMARK.
Norādām, kā Ziemsvētku saiņu pasūtinājumi nododami līdz Š. G. 20. NOVEMBRIM, lai saiņi adresātus sasniegtu vēl līdz Ziemsvētkiem.
Saiņus nosūtām ar iepriekš samaksātu muitu un apdrošinājumu pret bojājumu un zudumu. Bez ierunām atmaksājam, vai par brīvu nosūtām nākošā saiņī preci, kas pienākusi bojāta vai pazudusi.
Pārtikas u. c. precēm spēkā mūsu jaunais katalogs Nr. 45. Kam tā vēl nebūtu, lūdzam pieprasīt ar augšējo adresi.
Imanta paciņu nodaļa.

IEGĀDĀJIETIES
MELVATON — A. VINTERA 45 RMP SKAŅUPLATES
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4. Ont.
Cena $3.00 plūs 15¢ PST. Izsūtām pa pastu.
Alfrēda VINTERA iedziedājums ar REO orķestri DZIESMOTĀ RĪGA — fokstrots, PAR VĒLU DRAUGS — fokstrots, SMOLANDES MEITENES, Lundbergs - Vinters - dziesma fokstrots, RUDZPUĶU ZIEDS — valsis,
Pasūtinājuma Nr. 6201.
Austras Valdēnas un Miķeļa Fišera iedziedājumā ar orķestri LIGO DZIESMU VIRKNE — Latv. tautas deja ar kokļu orķestri JAUTRAIS STŪRIS — Imanta Krēsliņa iedziedājumā KUMELIŅI — KUMELIŅI latv. t. dz.
Nr. 6202
Iedziedājusi L. Andersone ar orķestri LABVAKAR — lēns valsis. V. Butānes iedziedājumā CIK DZIVE SKAISTA — fokstrots. Ieđu. L. Liniņš un māsas Vambutes CAURI PILSETAI — fokstrots.
Nr. 6203
Rolanda Paula SIMFONISKĀ DŽESA SVĪTA 3 daļās — iespēlējis simfoniskais džesa orķestris, diriģents E. Švarcs.
Nr. 6204
A. Jāhovļeva iedziedājumā ar ork. SNIEGA PĀRSLAS — fokfokstrots. I. Pērkones iedziedājumā PUĶU PĀRDEVEJA — strots, DZIESMA TEVI SAUC— lēns fokstr. E. Zvejas iedziedājumā ar orķestri TU SAULES STARS — lēns fokstrots. JAUNĪBAS UGUNSKURS — fokstr.
Nr. 6205
Jāzepa Vitola apdarē ar Mārtiņa Fišera iedziedājumu, latvju t. dz. OZOLIŠI ZEMZARĪTI, DZELTENS MANIS KUMELIŅŠ. Lauku instrumentāls ansamblis ZĀGARU POLKA latvju t. deja. Jaukta vokāla ansambļa izpild. STŪRU STŪRIEM TĒVU ZEME. A. Valdēnas un I. Krastiņa iedzied. SIJĀ AUZAS TAUTU MEITA t. dz.
Nr. 6206
DZIMTĀS ZEMES ZVAIGZNE — lēns fokstrots. MARJU — lēns valsis. MĒNESNICĀ — valsis. RAMONA — lēns valsis.
Nr. 6210
Alfreda Vintera iedziedājumā ar Arvida Sundina orķestri VĒL REIZ TO DZIRDĒT — A. Vintera tango, GĀJPUTNI — valsis, MAZĀ VĒSTULĪTE — A. Vintera lēns fokstr., DRAUGS NEJAUTĀ — valsis.
Pasūtinājuma Nr. 2501
Edgāra Dim a iedziedājumā(refr. duetā) ar A. Sundina orķestri: VĒL REIZ DRAUGS NĀKSI TU — tango, NESKUMSTI MEITENĪT — valsis, PAR VELTI GAIDĪTS — fokstr., LATVJU MEITENE — pasodoble.
Nr. 2503
Iedziedājis A. Vinters, A. Sundina ork. ZUZI - ZUZANNA — fokstr. bugi vugi, ZEM RIGAS LIEPĀM — valšu virkne, LAI MEIČA ATSAUCAS — A. Vintera fokstr., STEDI - REDI — kupleja fokstr.
Nr. 2504
O DONNA KLĀRA — tango potp. JAUNĀ BĀBELE — fokstrots. LAUKU ROMANTIKA — kāda tā bija kādreiz un kāda ir šodien?
Nr. 0—632
3 VINTERU iedziedājumā, Alfrēda Vintera mūzika un vārdi. TRĪS VĪTUŠAS ROZES — tango RUDZPUĶU ZIEDS — valsis, VIENS BALTS — OTRS SARTS, GAUJMALAS LAKSTIGALA — tango.
Nr. D — 1001
12 populārākās melodijas no Johana Štrausa operetes ČIGĀNU BARONS. Solisti — J. Villgerte, M. Fišers u.d.c. Koris un orķestris dirig. T. Vējš. Melodijas ieskaņotas uz divām EP skaņu plašēm.
Nr. 6206 un 6207
Alfrēda Vintera vārdi un iedz. NĀC SPĒLĒ ČIGĀN — tango. SVEICIENS DRAUGAM — valsis. ARDIEVU BERNĪBA — tango. PIE TEVIS ARVIEN — rumba.
Nr. 6209
Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestri VECĀ KOKLE — lēns fokstrots, GAUJAS LAIVINIEKS — valsis, TAVAS MAIGĀS ROKAS, HAVAJAS MELODIJA.
Nr. D. — 1010
TEIC MEITENE TEIC — lēns valsis. PUSNAKTS ZIEDS — valsis. NEAIZMIRSTAMAIS SKŪPSTS. ANTON—ANTON — fokstrots.
Nr. D—1015
Alfrēda Vintera iedziedājumā ar Arvida Sundina orķestri ATMIŅU PĒRLES — tango, KĀ VAR AIZMIRST — valsis Lilianas Krastiņas iedziedājumā: KAUT TU ANĀKTU — lēns valsis, DŽONNI — samba - fokstrots
Nr. D — 1016
Sieviešu kvartets Pērse ar Arnolda Kornēliusa orķestri: BALTĀ ROZE — dziesma, TAUTIET'S MANI PAVADĪJA — VILTĪGAS ACIS — tango. DZĪVES RATIŅŠ GRIEŽAS — valsis.
Nr. D—1024
Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestris: SAPNIS — tango, KUR ESI TU — slov - fox., MANA GITARE — fokstrots, LĒNĀ VĒSMIŅA — valsis, Citara duets — bez dziedājuma.
D — 1026
DZINTRA — valsis, ZILAIS LAKATIŅŠ — valsis, VIENREIZ LAIMĒJAS — fokstrots, VAI BŪTU DAUDZ — fokstrots
Nr. D — 1028
Zviedrijas DAUGAVAS VANAGU Stokholmas nod. vokālā ansambļa iedziedājumā ar orķestri: NELAUSIM IEROČIEM RŪSĒT — maršа dziesma, ES VĒLOS PARNĀKT — lēns valsis, KARAVĪRU ATMIŅAS — jautrs potpurijs, MEITU MĀTE BĒDĀJAS — valsis.
Nr. 2502
Iespēlējuši A. Vintera Jautrā kapella, SIRMGALVJA STASTS— A. Vintera mel. potp., OLGAS POLKA — polka, KAD VĒL PUIKA BIJU ES — kupl.-fokstr., LAI TĀ BŪDA RŪC — polka.
Nr. 2505

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪSU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

TELEVĪZIJAS
BALTMELNĀS un KRĀSU
STEREO
TIEŠI NO FABRIKAS
(vecākā Kanadas firma)
20 — 30 %
IETAUPIJUMS
Tuvākai informācijai zvanīt
Auseklim Jansonam
698-1469 261-1959

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 15 gadu
PL 9-0266.

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tiles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBĀRDIS
769—8280

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

NOPIETNĀ PRECĪBU NOLŪKĀ
Nekustama īpašuma īpašnieks,— 51 gadu vecs, 165 cm garš, vientuļš, nedzērājs, godīgs un uzticīgs virs — vēlas iepazīties ar nopietni domājošām tautietēm no 45—55. Ofertes šīs avīzes kantorī ar 704.

Izīrējams dzīvoklis —
3 istabas un virtuve — pie Greenwood pazemja.
Zvanīt Toronto HO 6—9413.

Estd. 1814
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Darbnīcā — tel. 444—4033
25 Moccasin Trail,
Don Mills, Ont.

VISJAUNĀKIE IZDEVUMI
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, atmiņas $4.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca $3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara $3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana $0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja $6.50
G. Janovskis — Svešumā, noveles $4.50
M. Timma — Miglas kamolinš, pasakas $3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas $3.50
J. Sarma — Milestības māksla, noveles $4.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas $3.80
A. Ivaska — Ezera kristības, dzejoļi $3.60
Dz. Kiršteins — Kad lielgabali klusē, romāns $4.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc. $8.50
Dr. A. Mauriņš — Viss neizniīkst, laikm, eseja $2.80
DV Grāmatnīcā—491 College St., Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅS Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, norakstī, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

CALLAS
puķu veikals 727 Danforth Ave. tālr. 466-9911
PUĶES KATRAM GADĪJUMAM. PIEGĀDĀ MĀJĀS.

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nuliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas listas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 863—4451
365 Bay Street, Toronto

8
KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana patielinājumi duplikāti
citi darbi izcilus kvalitāte atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Yonge — Finch (Willowdale): 6 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs. Moderna eļļas apkure, 4 daļīga vannas istaba, moderna virtuve. Izbūvēta apūtas telpa pagrabā. Privāts iebraucamais ceļš un mūra garāža. Cena $24.900.

Danforth — Logan: ziemeļos no Danforth, 6 istabu māja, moderna apkure, liela virtuve, vannas istaba, labā stāvoklī garāža. Cena $9.500. Izdevīgs pirkums.

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 3 virtuves, 2 vannas istabas, garāža, moderna apkure. Iemaksa $6.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLIDZIBAS

SPORTS

LATVIEŠU SPORTA DRAUGIEM MAZPAZĪSTAMS VIEGLATLĒTIKAS TALANTS

Ratlendas vidusskolu Kelovnā, Britu Kolumbijā, apmeklē Ivars Dravinskis, kas uzrādījis lielu vispusību arī sporta laukumos. Viņš spēlē Eiropas futbolu, basketbolu, volejbolu, skolas vienībā arī softbolu, līdz pag. ziemai nodevās arī Kanadas nacionālajam sporta veidam — ledushokejam. Trīs gadus pēc kārtas viņš ieguvis savas skolas apbalvojumu sportā. Tk kā Ivars Dravinskis dzimis Francijā, viņš Rietumkanadas presē bieži apzīmēts par francūzi, kas ieradies Britu Kolumbijā 3 gadu vecumā, bet ir „tīrs" latviešu puisis.

Labākos panākumus Ivars Dravinskis tomēr guvis vieglatlētikā, kuŗai pievērsās tikai pērnā gadā. Aizstāvēdams Okanaganas vieglatlētikas kluba krāsas, viņš startējis Britu Kolumbijas, Rietumkanadas un Kanadas meistarsacīkstēs, kuŗās savā vecuma grupā bieži bija sava kluba labākais pārstāvis. Šāgada sezonā tikai 15 gadu vecais, bet jau 1,88 m garais Ivars Dravinskis reālizēja 3 jaunus Kanadas rekordus 16 gadu veco un jaunāko klasē, iespējot tāllēkšanā 6,62 m, trīssoļlēkšanā 13,45 m un šķēpa mešanā 51,88 m. Tāllēkšanā viņa labākais rezultāts ir 6,69 m, bet citās disciplīnās viņš spējis: 100 j skrējienā 10,5 sek., 200 j distancē 23,3 sek., augstlēkšanā 1,66 m un diska mesanā 36,35 m. Meša nu disciplīnām viņš pievērsies tikai sovasar, kādēļ gaidāmi krietni rezultātu uzlabojumi. Ir ļoti iespējams, ka jaunais vieglatlētēs dienās izvēršas par telcamu daudzcīņnieku.

Latviešu sacensībās Ivars Dravinskis, liekas, vēl nav startējis, bet gribas cerēt, ka reiz piedzīvosim arī to. —č—

STARTA IESPĒJA GALDA TENISISTIEM

Ontario YMCAs 5. atklātās galda tenisa meistarsacīkstes notiks 19. novembrī Toronto Rietumu YMCAs telpās (931 College St.). Dalībnieki pieteicami līdz 14. novembrim. Programmā paredzētas visas parastās disciplīnas vīriešiem un sievietēm, arī jaunatnes klasē.

Pēdējos gados šīs meistarsacīkstes pulcinājušas ne vien visus labākos Ontaro provinces galda tenisistus, bet arī dalībniekus no Ročestras un Bafalo. Pērnā gadā vienspēlēs uzvarēja lietuviete Violeta Nešukaitite un latvietis Laimonis Eichvalds, bet senioru klasē Modris Žulps.

MIRIS „SARKANAIS DEKĀNS"

Anglijā 92 gadu vecumā miris Kenterberijas „sarkanais dekāns" Dr. H. Džonsons, kuŗš kļuva „slavens" ar savām atklāti izteiktajām simpatijām komūnistiem, kaut 1954. gadā, apmeklējot ASV, viņš deklarēja, ka neesot komūnistu partijas biedrs. Sākumā H. Džonsons izglītojās par inženieri, bet vēlāk studēja teoloģiju Oksfordā un jau 1924. gadā kļuva dekāns Mančestrā. Viņa pirmā sieva bija Mančestras tirgotāja meita, tātad — Dr. Džonsons piederēja angļu turīgākajām vidussķirnas aprindām. Apzīmējumu „sarkanais dekāns" viņš ieguva Spānijas pilsoņu kara laikā, atklāti nostājoties komūnistu frontes pusē. Laikā no 1931.—1963. gadam, kad Džonsons ieņēma Kenterberijas dekāna posteni, viņš vairākkārt saņēma asus pārmetumus savu komūnistisko uzskatu dēļ gan no baznīcas aprindām, gan parlamenta. Arī Korejas kara laikā viņš atklāti apgalvoja, ka tic ķīniešu izplatītajām ziņām par amerikāņu bakteriloģiskā kara vešanas paņēmieniem. Atskanēja prasības, lai Džonsons atkāpjas no sava amata. Britu parlamenta augšnamā Kenterberijas archibīskaps Dr. Fišers deklarēja, ka H. Džonsons „kompromitē savu dekāna posteni" un esot vajadzīga liela pacietība, „lai panestu viņa izturēšanos". Džonsons tomēr palika savā postenī. Viņa atklātā prokomūnistiskā nostāja sasniedza augstāko pakāpi Ungārijas sacelšanās laikā. Visa civilizētā pasaule toreiz bija uztraukta par brutālo ungāru sacelšanās apspiešanu, bet Džonsons attieksmē uz ungāru brīvības ilgām deklarēja: „Es nevaru piedot šo notikumu (t.i. sacelšanos), tāpat kā nevaru piedot mūsu uzbrukumu Ēģiptei." Vienīgi Pad. savienības iejaukšanās esot aizkavējusi „pulkstena pagriešanu atpakaļ uz fašima pusi." Džonsons Stalinu, Chruščovu, Maocetungu un citus komūnistu vadoņus sauca par saviem draugiem. Pēc aizvešanas pensijā viņš no daudzām komūnistu valstīm saņēma uzaicinājumu viesoties. Tā 1964. gadā viņš apmeklēja Kubu un Čuenlaja aicinājumā arī sarkano Ķīnu.

Vislabāk H. Džonsona prokomūnistisko darbību raksturo jūsmīgās atsauksmes par viņu Maskavā. Saņemot ziņu par H. Džonsona nāvi, Maskavas radio viņu raksturoja kā „neatlaidīgu cīnītāju par mieru", kuŗš centies Britanijā izplatīt „patiesību par Pad. savienību." Džonsons esot iemiesojis labākās britu nācijas īpašības: lojālitāti, uzticību saviem principiem un drošsirdību.

Britanijā ir vēl viena plaši pazīstama persona, kas izrāda simpatijas komūnismam — filozofs B. Rasels. Arī viņš ir stipri vecs. Vai prokomūnistiska stāja būtu izskaidrojama ar senilitāti?...

A. A.

Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs nule apmeklējis Tiflisu, kur piešķīris Ļeņina ordeni Grūzijas republikai. Garākā uzrunā Brežņevs atstāja ASV tālu otrā vietā, galvenos uzbrukumus vēršot pret sarkano Ķīnu. Brežņevs kritizēja Ķīnas komūnistu partiju par nošķelšanos no pārējiem komūnistiem palīdzības sniegšanā Ziemeļvietnamai. Pekingai Brežņevs pārmeta arī ideoloģisko šķelšanos, kamēr ASV pieskārās vienīgi gaŗāmejot, pieminot amerikāņu militāro agresiju Vietnamā.

Klausoties televizijā pārraidītajā Brežņeva runā, rietumu diplomātiskajās aprindās radies uzskats, ka Pad. savienība būtu ieinteresēta panākt mieru Vietnamā ar Apvienoto nāciju starpniecību.

KAD „BIJUŠIE" . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ar 1905. gada 9. janvārī Pēterpilī notikušo, kad cara armija nogalinājusi daudzus neapbruņotus demonstrantus: „Un jūs, Ļeņin, esat briesmīgāks par caru Nikolaju II." Šis raksts neesot atrodams Gorkija kopoto rakstu izdevumā Pad. savienībā (Kāda naivitāte! Vai Kerenskis tiešām domā, ka tamlīdzīgs raksts varētu Pad. savienībā parādīties? — Ref.!). Kerenskis apgalvo, ka pašreiz Pad. savienība esot vājāka nekā pirms dažiem gadiem, pateicoties konfliktam ar sarkano Ķīnu un saimnieciskajām grūtībām.

Savāds izklausās Kerenska mutē apgalvojums, ka pēdējie 10 gadi pirms pirmā pasaules kara bijuši vislabākais periods Krievijas vēsturē. Krievijai vēstures gaitā esot bijis grūti izveidoties par demokratisku valsti, jo tai vienmēr nācies aizsargāt savas robežas pret citu tautu uzbrukumiem (patiesībā ne jāaizsargājas no uzbrukumiem, bet pašai jāuzbrūk! — Ref.). A. A.

Komūnisti sagatavojušies ilgam kaŗam

Vietnamas nacionālā atbrīvošanas fronte" — vietkongu politiskais nozarojums, kādā radioraidījumā izteikusies, ka sagatavojusies 20 gadu ilgam kaŗam, arī vēl ilgākam, ja tas izrādītos nepieciešams. Radioraidījumā vēl uzsvēra, ka pašreizējās cīņās, amerikāņiem pašiem to nedz manot, nedz apjēdzot, lielākus panākumus gūst vietkongu partizāni nekā to pretinieki.

Amerikāņi šim komūnistu radioraidījumam dod paši savu izskaidrojumu: sarkano morāle sākot sabrukt, kā pierāda pēdējās lielkaujās saņemto gūstekņu skaits; arī komūnistu partizāni sākot saprast sava stāvokļa bezcerīgumu, kamēr vadība mēģina situāciju grozīt ar bravūrīgu runāšanu.

Tomēr bez runāšanas komūnistiem vienmēr piedurknē paslēpti dažādi jauni pārsteigumi. Šīs nedēļas sākumā, dienvidvietnamiešiem Saigonā atzīmējot Diema režīma gāšanas 3. gadadienu, galvaspilsēta piedzīvoja divas tiešas, bet iespaidīgas komūnistu granatmetēju apšaudes. Šai pārsteiguma uzbrukumā 7 personas nogalinātas un 30 ievainotas, bet visai Saigonai nepārprotami atgādināts, ka ienaidnieks atrodams tepat durvju priekšā.

☆

ASV militārā vadība Saigonā un arī Vašingtonā nesen pārliecinoši deklarēja, ka vasaras otrā pusē tikpat pārliecinoši paredzēta komūnistu lielofensīva nenotiks. Šādu lielofensīvu amerikāņi gaidīja sakarā ar ASV kongresa vēlēšanām 8. novembrī.

Tagad komūnisti devuši amerikāņiem vielu jaunām pārdomām, šoreiz tomēr par jaunu rēkinoties ar lieluzbrukuma iespējamību. Jau vasaras vidū amerikāņi ziņoja par neparastu komūnistu aktivitāti un spēku koncentrēšanu Kambodžas robežu tuvumā. Tagad tur sākušās vietēja rakstura cīņas, kuŗas, attīstoties komūnistu lieluzbrukumā, var novest pie sarkano mēģinājuma pārgriezt Dienvidvietnamu divās daļās. Kambodžas robežapkārtnes cīņās komūnisti zaudēja ap 100 kritušo, lielāko skaitu kopš oktobŗa sākumā viņu vienības smagi sakāva amerikāņu 1. divizija un flotes kājnieki.

☆

Uz drīzām sarunām Vietnamas kaŗa izbeigšanai pašreiz nav nekādu cerību. To liecina kā ASV prezidenta Džonsona, tā Ziemeļvietnamas prezidenta Hočimina nelokāmību neatkāpties no savām prasībām.

Hanojas oficiālā ziņu aģentūra nule atreferējusi kādu Hočimina runu, kuŗā pēdējais norāsta zaudējumos visas līdzšinējās starptautiskās miera uvertīras, uzsverot, ka Ziemeļvietnama turpinās cīnīties, kamēr tiks akceptēti tās noteikumi Vietnamas mieram. Ziemeļvietnamas miera noteikumu nepieņemamie punkti ir prasība izvākt amerikāņu karaspēku un vietkongu atzīšana par vienīgajiem dienvidvietnamiešu pārstāvjiem jebkāda veida sarunās. Pagaidām, — izteicies Hočimins, — Vietnamas komūnisti kaŗa turpināšanā var palauties paši uz saviem spēkiem, bet, ja kādreiz tas izrādītos nepieciešams, Hanoja aicinās brīvprātīgos no pārējās komūnistu pasaules. Propagandas ietvaros līdz šim par brīvprātīgo sūtīšanu runājusi Pad. savienība, sarkanā Ķīna, Ziemeļkoreja un Kuba.

Par Vietnamas jautājumu nule izteicies arī ASV prezidents Džonsons. Pabeidzot 30.000 jūdžu gaŗo 7 Klusā okeana un Āzijas valstu apmeklējumu, Džonsons ieradās arī pie amerikāņu vienībām Dienvidkorejā. Prezidents uzsvēra, ka komūnistu ekspansija Vietnamā ir apturēta, bet ka var nākties to apturēt vēl citur Āzijā; un ASV to darīs uz vietas, nevis gaidot, kamēr komūnisti aizspiežas līdz Honolulu. Pēc vizītes Dienvidkorejā Džonsons cauri Aļaskai atgriezās Vašingtonā.

Varbūt skaidrāk par pašu prezidentu ASV politiku Vietnamā apliecināja ceļojošais sūtnis Herimens, kas nule iepazīstinājis Indijas valdību ar nesenās Manilas konferences gaitu. Herimens uzsvēra, ka Ziemeļvietnamas bumbošanas pārtraukšana, nesaņemot nekādas Hanojas garantijas, ir neiespējama un nenotiks. Bez tam, pašreiz nav ne mazāko pazīmju, ka arī gaisa uzbrukumu pārtraukšanas gadījumā komūnisti būtu ieinteresēti sēsties pie sarunu galda. Šo bezcerīgo stāvokli labi izprot arī Indija, kuŗa atteikusies no jebkādiem tālākiem plāniem starptautiskās kontrolkomisijas locekļa kapacitātē, lai mēģinātu noorganizēt Vietnamas miera sarunas. Acumirklī jāatzīst, ka cerības uz miera sarunām kļuvušas nesalīdzināmi mazākas nekā pirms gada, un arī toreiz uz šādu sarunu izdošanos cerības bija ļoti vājas.

Ceļojošais sūtnis Herimens Jaundēlijā ieradās pēc Dienvidvietnamas sabiedroto konferences Manilā un militāriem blokiem nepiederīgo 3 valstu sarunām Indijas galvaspilsētā. Tieši šo sarunu laikā Indija, Dienvidslavija un Apvienotā arabu republika pieprasīja Ziemeļvietnamas bumbošanas pārtraukšanu (to pašu dažas dienas vēlāk Parīzē darīja prezidents Degolls).

Sūtni Herimenu prezidents Džonsons izraudzījis par Manilas konferences oficiālo „ziņnesi". Pirms vizītes Jaundēlijā Herimens par konferenci runāja Dakartā un Bogotā, bet no Indijas dosies tālāk uz Pakistānu un Irānu, tad uz Vatikānu pie pāvesta, Itālijas valdības, beidzot uz Parīzi, Bonnu un Londonu.

Politiskās piezīmes

Indonēzieši, kā redzams, nav atriebīgi cilvēki. Kaut šī 3000 salu republika gandrīz nokļuva komūnistu rokās, kaut prezidents Sukarno to pataisīja par starptautisku izsmieklu, izstājoties no Apvienotajām nācijām, kaut bij. ārlietu ministrs Subandrio pārdevās Pekingai, — tagad daudz kas aizmirsts un piedots. Sukarno gan zaudējis tiešo varu, kuŗa tagad praktiski atrodas militāristu rokās, bet vēl vienmēr sevi uzskata par prezidentu. Arī viņa kādreizējā „labā roka" Subandrio (kaut kaŗa tiesa viņu notiesāja uz nāvi) izbēdzis karātavu cilpai: pēc grēku nožēlošanas par viņu apžēlojās arī indonēziešu tribunāls. Kopš pag. gada rudens nemieriem un neseknigā Pekingas „atentāta" pret pašas izaukļēto Sukarno, Indonēzijā daudz kas mainījies. Tā atkal atgriezusies Apvienotajās nācijās, stingrais un pretkomūnistiskais ārlietu ministrs Maliks atjaunojis draudzību ar Rietumiem, saņēmis solījumus tik ļoti nepieciešamajai saimniecskajai palīdzībai. Vienīgi nacionāli noskaņotie studenti vēl nevar samierināties ar jaunā režīma nesaprotami mīksto izturēšanos pret kādreizējiem komūnistu slavinātājiem un valsts noplicinātājiem.

☆

Rietumvācijas kanclers Ērhards piedāvājies atkāpties no amata, ja ar to palīdzētu rast atrisinājumu politiskajai krizei Bonnā. Tai pašā laikā Ērhards grib paturēt tālejošas pilnvaras jaunu ministru izraudzīšanā un partijas politikas veidošanā. Šīs prasības savukārt liek domāt, ka Ērharda atkāpšanās piedāvājums nav ņemams nopietni. Nopietnība nāks piespiedu kārtā, jo kā brīvie demokrati, tā sociāldemokrati atteikušies sadarboties ar kristīgajiem demokratiem koalīcijas valdībā, ja kanclera amatā paliek Ērhards. Pašreiz Ērhards valda ar mazākuma valdību. Atkāpšanās gadījumā viņš savā vietā gribētu redzēt pašreizējo ārlietu ministru Šrēderu.

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to populārizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubuļa „Latvian Literature"?

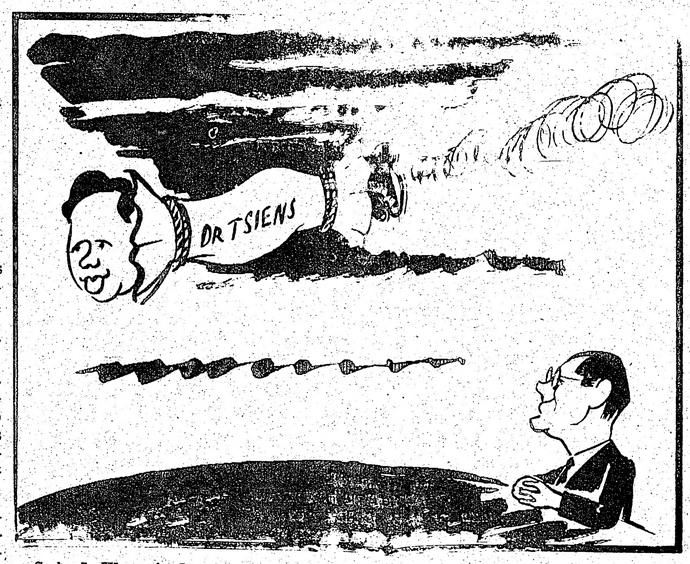

Sarkanās Ķīnas pirmās raķetes konstruētājs ir ķīnietis Dr. Tsins, kas sekmīgi studēja amerikāņu universitātēs un bija ASV aizsardzības zinātniskās komisijas loceklis raķešu jautājumos, bet vēlāk kā nevēlama persona izraidīta no ASV uz Ķīnu...

Maknamara: „Papīra raķete, bet mūsu taisīta galva!" Ed. Keliša karikatūra

Prezidenta Džonsona viesošanās...

(Pārnesums no 1. lpp.)

puišus piekautu, bet iejauksies policija, demonstrantus arestēs par kaušanos un tā demonstrācija būs pajukusi.

Nezinu, vai kas tamlīdzīgs ir noticis, bet laikam gan ne, jo Sidnejas vecmeitu izglābtie dēļi un meitas no Karaberas draugu piedzīvotās neveiksmes jau bija atjēgušies, un neviens nezināja, ko tie izgudrojuši. Kad studenti sāka vāļāties pa ielu Džonsona mašīnas priekšā, drošības iestādes, nevarēdamas vai negribēdamas demonstrāciju novērst, maināja prezidenta brauciena maršrutu, lai nenotiktu kaut kas vēl nesmukāks. Tā prezidents izskrēja cauri Sidnejai kā vilks caur Rīgu un nedabūja redzēt pat daļu no dekorācijām, kas bija gatavotas viņam par godu un izmaksāja miljonus...

Kad šis raksts sasniegs lasītājus, visi prezidenta braucieni, ieskaitot Manilas konferenci, būs beigušies; būs arī kaut aptuveni zināms, vai „miera taisīšana" kaut cik izdevusies vai ne. Viena lieta jau tagad tomēr skaidra — ASV prezidents brauca pie draugiem Jaunzēlandē un Austrālijā divos nolūkos: vispirms, lai nostiprinātu pats savu prestīžu un parādītu amerikāņiem un pasaulei, ka viņa Vietnamas politikai ir piekritēji, un, otrkārt, lai ar savu ciemošanos un uzmudinošajām runām palīdzētu saviem draugiem uzvarēt vissai tuvajās Austrālijas federālā parlamenta vēlēšanās.

☆

Domājot par šīm vēlēšanām, nāk prātā arī trīs latviešu cilvēki, kas kandidē uz vietām parlamentā. Sevišķi jādomā par valdības partijas kandidāti E. Rodzi-Ķīseli Sidnejā, jo viņa ir pretkandidāte opozicijas partijas vadītāja vietniekam Vitlamam, kuŗš sāk kļūt pat populārāks par savu šefu Kolvelu. Pie tam jāievēro, ka E. Rodze-Ķīsele kandidē strādnieku rajonā, kuŗā visās līdzšinējās vēlēšanās strādnieku partijas kandidāti ievēlēti ar lielu balsu vairākumu. Tādēļ daudzi pamatoti jautā: kādas izredzes še latvietei?

Lai nu kā būtu ar izredzēm, bet drosmes un uzņēmības E. Rodzei-Ķīselei netrūkst. Tādēļ viņa ir ne vien apbrīnošanas cieniga, bet tai jāsniedz arī katra veida iespējamais atbalsts, sevišķi morāliskais, — tā sprieda kāds pulciņš latviešu inteliģentu, kad bija izplatījusies ziņa par izteiktiem draudiem E. Rodzei-Ķīselei pat no dažu latviešu puses. Sen jau skaidrs visiem, ka komūnisti zina, ko grib panākt, un ka viņu metodes nav zemē metamas. Tādēļ nav jābrīnās, ka komūnisti, varbūt, pat pratuši kaut kā piedabūt un piemuļķot dažus latviešus, lai tie ar draudiem iebiedē vienu no lielākajām mūsu pretkomūnisma cīnītājām Austrālijā. Liekas šoreiz tas tomēr nebūs izdevies, jo E. Rodze-Ķīsele saņēmusi latviešu inteliģences, vismaz vienas tās daļas, cieņas apliecinājumu un pamudinājumu iet pa uzsākto ceļu līdz galam. Kādi būs rezultāti, to rādīs tuvākā nākotne, jo novembris ir vēlēšanu mēnesis.

☆

Aizmirstot uz laiku Austrālijas un lielās pasaules politiskos notikumus, jāatceras, ka šajās dienās bīskapam Jāzepam Rancānam piepildās 80 mūža gadu. Labi darījusi Latviešu nacionālā apvienība Kanadā, ierosinādama šim garā lielajam un stiprajam latvietim piešķirt 1966. gada Tautas balvu. Austrālijas latviešu apvienības prezidijs savā 20. oktobŗa sēdē vienbalsīgi nolēma atbalstīt Kanadas ierosinājumu. Šis lēmums telegrafiski paziņots BPLA, Kanadas, ASV un Eiropas latviešu centrālajām organizācijām.

Ed. Šm.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Internacionālā niķeļa sabiedrība Kanadā (INCO) paziņojusi, ka niķeļa cena paaugstināta par 6,6% mārciņā. Arī stikla burku u.c. tvertņu cena, sākot ar 1. decembri, paaugstināta 1—4% apmērā. Pēdējais, protams, nekavēsies atspoguļosies konservu cenās, jo daudzi nāk pārdošanā stikla traukos.

☆ Ontario premjērs Robarts izteicies, ka provinces valdība pārbaudīs veselības, izglītības, aprūpes, ceļu būvniecības u.c. budžetu summas, lai apsvērtu, kādus iecerētos plānus varētu svītrot, samazinot vispārējo izdevumu budžetu, jo federālās valdības atbalsts, pēc premjēra domām, nav pietiekams provinces vajadzībām.

☆ Kvebekas kultūras lietu ministrs Žansnoels Tramblejs Otavu nosaucis par „ārzemēm", tai pašā reizē žēlodamies, ka franču Kvebekas pārstāvji nav aizstāvējuši Kvebekas intereses provinču galvu konferencē pagājušajā nedēļā. „Biju dziļi vilies par Kvebekas reprezentantu nostāju savā zemē," ministrs teica, — „Pirsona kungs savus franču Kanadas ministrus pavisam ignorēja."

☆ Kanadas jātnieku policija izmeklē apstākļus sakarā ar apsūdzību pret 4 personām enerģiju, raktuvju un dabas bagātību izmantošanas departamenta karšu nodaļā par valdības plānu nodošanu ārvalsts aģentiem. Kartes un ceļu plāni, par kuŗiem še runā, nebūt nav slepeni, bet pieejami visiem; tā ieinteresētas personas, piemēram padomju diplomāti, plānus varētu atklāti departamentā iegādāties. Tomēr spiegošanas technika prasa, lai ārvalstu pārstāvji nevērstu uz sevi uzmanību šādā veidā, bet izmantotu starpniekus informācijas iegūšanai, vēlams — valsts darbiniekus, lai, tos kompromitējot, piespiestu sev kalpot arī tālāk. Gadījumu valdības iestādes cenšas izmeklēt pēc iespējas delikātā veidā, lai tikai nesabojātu attieksmes ar „dzelzs aizkara" zemēm pirms ārlietu mihistra Mārtina apmeklējuma Polijā un Pad. savienībā, kas sāksies šīs nedēļas nogalē.

☆ Kāda kanadiešu noguldījumu firma, kuŗas vadībā Toronto firma Annett & Co Ltd., vāc līdzekļus un atbalstu 800 milj. dolaru projektam, lai savienotu Klusō okeanu ar Karaibu jūru, kanālim ejot caur Čoko ieleju Kolumbijā. Kolumbijas valdība plānu atbalsta. Kanāli cer pabeigt 5 gados, vispirms ar kanadiešu kapitālu ierīkojot divas elektrības spēkstacijas, jo Čoko ielejā satek divu upju, Sanžuānas un Atrato, ūdeņi; ierīkojot dambjus, varētu radīt divus ezerus ap 100 pēdu virs jūras līmeņa. Spēkstaciju eventuālā kopīgā jauda varētu būt 3.3 milj. ki lovatu.

☆ Senāta komiteja, iztaujājot Heinca pārtikas produktu firmas viceprezidentu J. A. Konellu, atklājusi, ka bieži konservu iesaiņojums resp. trauks izmaksā dārgāk nekā pats produkts. J. Konells, piem., norādījis, ka tomātu sula maksā divreiz mazāk nekā skārdene, kas to satur, etiķa pudele ir vairāk nekā trīsreiz dārgāka par etiķi, kas tajā. Tomēr šīs attiecības mainās, runājot par bērnu barību, konservētiem gurķiem u.tml. Komiteja iztaujā visu lielāko uzturvielu rūpnīcu pārstāvjus.